

flacăra

revistă săptăminală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

PRIMĂVARA FIERBINTE
A PĂMÎNTULUI

producția agricolă e cauza noastră a tuturor!

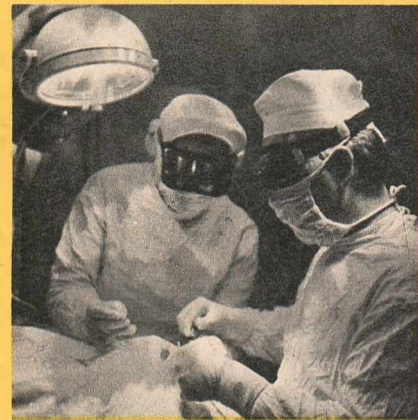
Dacă anul acesta martie, luna prin tradiție de început a anului agricol la români, a venit cu semne certe de primăvară, cu ferestre de soare și cu dezghețuri pe cîmpuri, cu aburii umezi ai brazdelor care cer sămînța, ei a adus totodată în prim-planul conștiinței noastre dorința și voința ca recolta anului să fie cit mai mare, mai bogată. Iar asta înseamnă acțiune, acțiune la scară națională, mobilizare generală a tuturor forțelor din agricultură în vederea bunei pregătiri și desfășurării a lucrărilor agricole de primăvară, așa cum a stabilit conducerea partidului în recenta sa ședință de lucru de la C.C. al P.C.R. E vorba în primul rînd de pregătirea cit mai grabnică a pămîntului pentru a fi însămînțat. Arăturile și fertilizarea ogoarelor nu suportă amîinare, orice întîrziere poate împiedica randamentul agricol. La efectuarea lor sînt chemați să pună umărul toți cetățenii satelor. În fond, oamenii și numai ei au decis și vor decide mereu recolta. Țăranii și nu numai țăranii, și muncitorii agricoli, și mecanizatorii, și zootehniștii, și uriașul detașament de agronomi, de specialiști care lucrează azi în agricultură și pentru agricultură. Răspunzător este și primarul și activistul de la uniunea cooperativelor de producție, răspunzător este și specialistul din minister, și specialistul din cercetarea agricolă, din stațiunile și fermele experimentale. Ce fel de sămînța punem în pămînt hotărăște fundamental soarta recoltei. Și iată că în primăvara aceasta va trebui să facem neapărat o cotitură. Una de calitate și una de permanentă, de obișnuință: zonarea soiurilor potrivit condițiilor naturale de climă și de sol din fiecare unitate agricolă în parte, iar dintre acestea semințele de cea mai bună calitate, de înaltă productivitate. Agricultură s-a făcut întotdeauna cu dragoste și cu răspundere pentru destinul pămîntului în vatra noastră de țară. Ca să însămînțăm deci toate ogoarele, fără excepție, ca să facem să rodească sămînța pusă care costă bani și efort, e nevoie de evacuarea în timpul cel mai scurt a apelor care băltesc, de grăbirea lucrărilor de amenajare a terenurilor pentru irigații, bazîndu-ne mai cu seamă pe sistemele locale. Deci, totul, toate lucrările agricole de primăvară stau sub semnul urgenței. Ca și soarta legumelor, ca și soarta vinului și a mărului toamnei viitoare, ca și soarta furajelor pentru zootehnie, toate stau sub semnul aceleiași lupte contra cronometru. Luptă în favoarea rodului bogat, în favoarea toamnelor îmbelșugate, în favoarea vieții noastre.

CICI IORDACHE ■

recăpătîndu-și vederea după 57 de ani, ioan băcioiu din breaza de sus a cerut o oglindă. apoi s-a mirat: tare am mai îmbătrînit!

Operat în urmă cu patru zile, unul din cele peste trei mii de transplanturi de corne executate de mina binecuvîntată a conferențiarului colonel Mircea Olteanu, șeful secției de oftalmologie a Spitalului militar central, Ioan Băcioiu din Breaza de Sus are deocamdată ochiul drept acoperit cu un bandaj. Ține capul pe spate, poziție caracteristică, aflu, pentru nevăzători, oameni care s-au deprins să caute cu disperare lumina unui soare stins pentru ei, speră că operația a reușit și socotește.

Socotește de cîți ani nu vede. Din 1919,



zice, văd numai alb. În anul acela, vara, băiețan fiind, m-am apucat să-l ajut pe bietul tata la stins varul. Lingă canton, pe marginea căii ferate. Am dat cu lopata, nu mai știu cum, dar un bulgăre de zeamă înfierbîntată mi-a sărit în față și mi-a luat ochii. O vreme parcă am mai văzut cîte ceva, am fost la niște nunți și am jucat chiar și tabinet cu frații mei, mai mult pe ghicite. Apoi, asta să fi fost acum vreo douăzeci-treizeci de ani, ochii mi-au obosit de tot și s-au împăienjenit.

Îl întreb cum s-a descurcat atîta amar de vreme fără să vadă.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

(Continuare în pag. 21)



la o mamă

E ceasul cînd, în Bistrița Năsăudului, ca pretutindeni, zăpezele se sting, absorbite de vîntul cald ce urcă dinspre cîmpie, cînd stelele răsar curate și clare, cînd se ivesc motoceli de salcie, cei dinții zurgălăi de lumină ai primăverii, cînd am intrat în zodia mărțișorului, cînd se apropie 8 Martie, cînd bărbații acelor locuri, ca pretutindeni, se gîndesc la această zi a tandreții și gingășiei, fericită secundă astrală în care soarele sărută mina femeii.

Noi vom face, pentru această zi, o urare adresată unei tinere mame de pe acest pămînt de la miazănoapte, unde soarele uneori mai întîrzie, dar unde căldura umană este, ca pretutindeni, cea care creează viața, o urare acestei tinere mame și unuia din copiii săi, care acum, în aceste zile, împlinește un an.

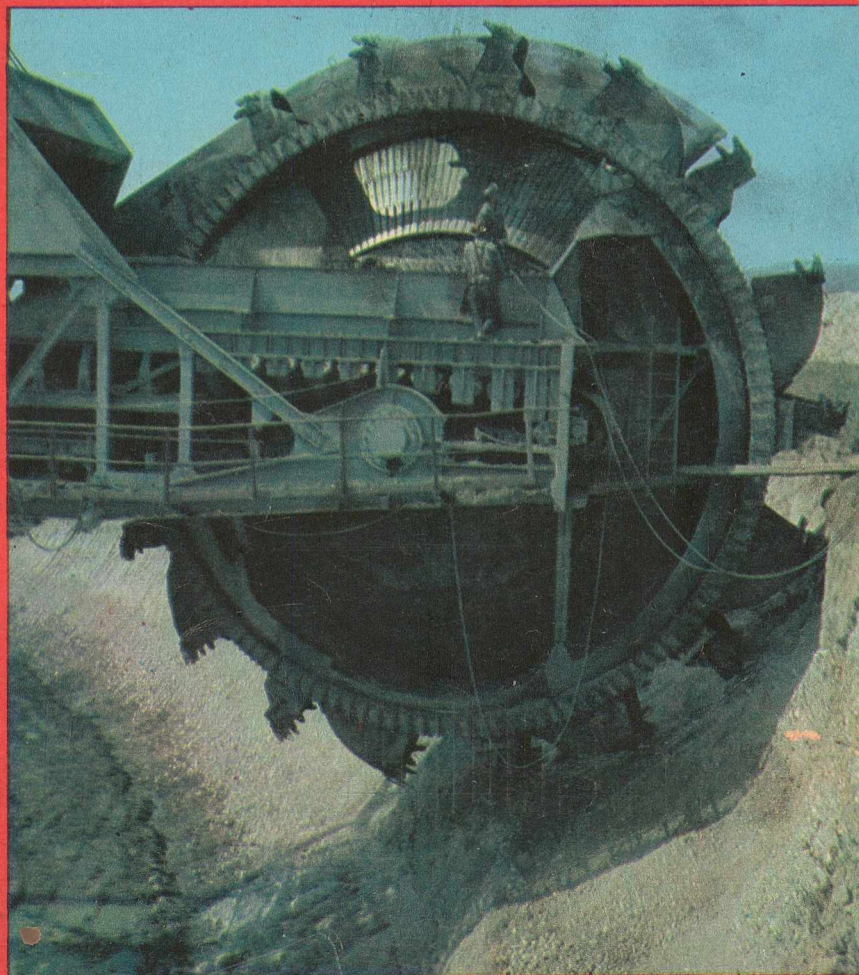
E o tinără mamă din Ilva Mare, Maria Mărginean, în vîrstă de 27 de ani, al cărei ultim copil — al șaptelea — împlinește, în aceste zile, un an.

7 copii, la 27 de ani ai unei mame, cer, desigur, mai mult decît o urare de Mărțișor, mai mult decît

darul minuscul al Mărțișorului, menit să țină doar o zi, deci iluzoriu ca și un fulg de zăpadă. Adevăratul dar îl are, de fapt, acolo, în propria-i casă, această mamă, înflorind cast în zimbetul de zăpadă a mieilor, al celor șapte. Adevăratul dar e genuflexiunea de dragoste cu care ei, cei șapte, se infățișează de Ziua Femeii în fața ei, aducîndu-i în casă soarele. Adevăratul dar îl va face cel mai mic dintre ei, care acum, în aceste zile de Mărțișor, a învățat și știe să zică «mamă», ea, desigur, tulburîndu-se cînd îl aude, deși buzele lui îi datorează acest cuvînt.

Pentru o tinără mamă din Transilvania, care muncește din greu ca să-și crească cei șapte copii, care, mai mult decît atît, muncește cu brațele și cu inima ei pentru țară, pentru ea și pentru cei șapte ai ei, pentru ea și pentru cel mai mic dintre ei, care împlinește un an, spunem, ca o urare, un singur cuvînt, cel mai frumos după «mamă», cel mai scump mărțișor dintre cele pe care le dăruie, în transparențele ei de luceafăr, limba română: mulțumesc.

ILIE PURCARU ■



— Un' te duci tu, mielule ?
Un' te duci tu, mielule ?
— La pășune, domnule.
La pășune, domnule.

Este necesar, de asemenea, să crească rolul fiecărui ofițer, care, pe lângă misiunea sa militară, are și o misiune educativă. Trebuie să obținem participarea completă a tuturor ofițerilor la întreaga muncă politico-educativă. Numai așa vom putea, într-adevăr, să asigurăm îndeplinirea sarcinilor puse de partid de a face din armată o adevărată școală de educație revoluționară.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvintarea la adunarea activului de partid din armată)

„tot ceea ce este frumos este și adevărat“

Dincolo de gradul și preocupările sale strict profesionale (este un eminent neurochirurg, autor de cărți în specialitate), colonelul doctor Ion Nica s-a ilustrat și prin iubirea sa notorie pentru Eminescu, despre care a scris o carte mai mult decât interesantă: «Eminescu — structura somato-psihică», urmată de o a doua, în curs de apariție — «Eminescu — determinism psihic». Privirea sa asupra celui mai mare poet al românilor, «creator al mitologiei românești, o adevărată istorie a poporului nostru», beneficiază, în afara argumentelor de istorie literară proprii, și de cunoștințele sale temeinice în specialitate, care îl ajută să infirmă prejudecățile infamatoarele legate de bolile imaginare de care ar fi suferit lucașul poeziei românești.

L-am cunoscut însă pe colonelul dr. Ion Nica între... picturile sale expuse în holul sălii de spectacole a Casei centrale a armatei și, deși nu am vorbit un an de zile despre Eminescu, «cel mai patriot poet al românilor, ale căror fruntarii de origine încep de la daci și romani», am înțeles repede că acest bărbat încărunțit are pentru Eminescu o venerație permanentă, pe care și-o exprimă indiferent de ceea ce îi propui să discuți.

S-ar mai putea spune că pentru oricine cunoștința cu Ion Nica începe și se sfârșește cu Eminescu, iar în cursul discuției apare, inevitabil, marea sa dorință ca, din respect pentru voința poetului, mormintul acestuia să fie Ceahlău.

— Da, acolo a vrut să se odihnească Eminescu, de-acolo ar putea el privi țara, pînă la mare, cum și-o dorea atita. Nu scria el...

Recită sute de versuri, îmi comunică repede, într-o avalanșă fără sfârșit, amănunte senzaționale din viața poetului, îi înfierează pe detractori, ori pe cei care, de exemplu, nu vor să accepte realitatea fotografiei descoperite de el în care Eminescu apare în costum de călărie, îmi mărturisesc că a scris 7000 (!) de pagini din cartea sa «Mari prietenii — mari destine», dar că, deși născut la 3 km de satul Vladimiri, în Gorj, adevărata sa apropiere de artă și de Eminescu în special s-a petrecut la Iași, oraș în care trăiește de mulți ani și pentru care are o mare dragoste.

— Totuși, sînteți și pictor, deși nu s-ar putea spune că beneficiați de timp.

— Nu, eu nu sînt pictor.

— ??

— Eu sînt un amator de artă, de frumos,

de adevăr și nu doresc decît ca, prin tot ceea ce fac, prin bisturiu, prin scris ori prin penel, să realizez un dialog profund cu oamenii, un dialog în care să mă simt liber, fericit. Pictez cu alte cuvinte nu pentru că aș fi pictor, ci pentru că îmi place să trăiesc clipele de grație în care simt cum pacea, liniștea unei după-amieze în parc mă eliberează total.

— Sînteți un pictor în uniformă, nu?

— Iar, nu. Să nu-și închipuie nimeni că un militar pictează militari, mai bine-zis, numai și numai militari. Sigur, pictez de 25 de ani și fac parte din cercul de pictură «Pallady», am avut expoziții, 15—20, majoritatea în cadrul armatei, însă la aceste expoziții au venit și «civilii», ca și aici, la C.C.A. De pictat însă am pictat omul și natura, interesându-mă mai mult de culoare și atmosferă decît de desen. Visul meu este să-mi iasă un fir de iarbă, acesta mi se pare cel mai greu lucru de pictat.

— Cînd pictați?

— După operații, după-amiază, afară, pînă spre seară. Apusurile ieșene m-au zăpăcit, pur și simplu, cu pacea lor melancolică sînt ca niște pleoape care cad încet, oboșite.

— Am văzut că ați făcut portretul Otiliei Cazimir, al lui Ion Creangă...

— Și al lui Eminescu...

— Bineînțeles.

— ...care însă a rămas la Iași, mi l-au luat. Pe Otilia Cazimir am cunoscut-o bine. Eu fac portret prin semnificație. Uite, l-am pictat pe doctorul... În spatele lui era o vază cu flori și tot pictînd m-am trezit cu ea

ajunsă în prim plan. E un om nemaipomenit, o floare de om, cum se spune, și așa mi-a ieșit și mie.

Privesc tablourile. Domină movul și verdele pe verticală, culori afective care atrag privirea în liniștea lor blîndă, odihnitoare. Se ghicește în ele o tușă romantică, de suflet, care subliniază fericirea celui ce a pictat cu seninătate, fără gîndul de a se ascunde în spatele peisajului («Eu nu expun, ci mă expun în pictura mea»). Oboseala aburește privirea interlocutorului meu, o oboseală firească după orele petrecute în clinica de neurochirurgie între operații încordate, de extraordinară finețe și precizie.

— Mi se pare, totuși, tovarășe colonel, că între imaginea pictorului «civil», cu basca pe sprînceană și halatul sucit pe umăr și imaginea dumneavoastră, impecabil ca ținută, există o diferență. Despre ea v-aș ruga să-mi vorbiți.

— Nu-i nici o diferență, pentru că de pictat, pictez la fel ca oricare altul și nu așa cum mă vezi dumneata acum. Cu halat, cu... Atît că la toate expozițiile mele, indiferent unde au fost găzduite, m-am prezentat în uniformă. Eu iubesc uniforma aceasta care reprezintă armata noastră și pentru că îi datorez foarte mult. Nu mai departe decît deprinderea ordinii, ceea ce îmi creează spațiul de timp necesar idealurilor mele în profesie, în scris și în pictură. Pentru că, să știți dumneata, sînt un om cu idealuri și aceasta mă face să spun: sînt un om pe deplin fericit.

casa centrală a armatei

Reîntorcîndu-ne în trecutul orașului am putea spune că impunătorul edificiu al Casei centrale a armatei, «ceceaul», cum este cunoscută prin substantivizarea inițialelor sale, încă ar mai pluti pe apă, dacă Dimbovița nu ar fi fost mutată lingă Operetă. Nu s-a clintit însă nici un centimetru, după cum ne asigură cineva, deși dedesubtul ei se află o bogată pînză de ape freatice, și asta datorită inventivității arhitectului român Dimitrie Maimarok, care i-a amplasat fundația pe... piloni de stejar. Destinată folosinței cercului militar din București, înființat încă din anul 1875, acest frumos edificiu a început să fie construit în anul 1911, fiind terminat, din cauza primului război mondial, abia în 1923. Fondurile necesare au fost procurate din donațiile și cotizațiile ofițerilor dormici să-și construiască un asemenea local, precum și din unele subvenții bugetare, construcția ca atare însă a întîmpinat mari greutăți, banii neajungînd aproape niciodată. Mai mult, în noiembrie 1916, armata germană de ocupație a înființat, cum obișnuia, în clădirea aproape terminată, o închisoare, iar la retragere a devastat-o.

Pentru a vă putea imagina istoria acestui frumos monument arhitectural al Bucureștiului pe lingă care am trecut de destule ori în necunoștință de cauză, mi s-a părut necesar să amintesc datele sumare de mai sus, dar la fel de necesar îmi pare să le adaug cîteva amănunte «de interior». Din panoramic nu pot lipsi salonul de marmură, sala bizantină și sala maură, adevărate bijuterii arhitecturale care încîntă privirile, și nici sala de spectacole, ori sălile de jocuri distractive și recreative. Deasupra, un mic hotel pentru ofițerii veniți în interes de serviciu, iar dedesubt Biblioteca militară și Biblioteca centrală a Ministerului Apărării Naționale. Trecînd prin această clădire poți spune că nu s-a prea schimbat de la înființare, exceptînd bineînțeles lucrările de modernizare, ceea ce o deosebește astăzi fiind, în primul rînd, telurile, cu totul altele decît cele dinainte legate numai de distracție și amuzament de «cazinou» militar. Pentru că e bine să subliniem chiar de-acum că astăzi Casa centrală a armatei reprezintă o instituție de cultură și educație socialistă, chemată să contribuie îndeosebi la satisfacerea cerințelor spirituale ale cadrelor și familiilor acestora din garnizoana București. Aici, ofițerii, maiștrii militari, subofițerii și familiile — prin participarea lor la activitățile casei lor, de la echipa de teatru, cercul de pictură, cenaclul literar și pînă la cursurile de învățarea limbilor străine, cercurile practice (radiodepanare,

radioamatorism, broderie artistică etc.), iar pentru copii cercurile muzicale (vioară, pian, acordeon, chitară), precum și cercul de balet — dovedesc reale preocupări și înclinații intelectuale și artistice. În această privință Casa centrală a armatei își justifică pe deplin atributul de importantă instituție de cultură a armatei și prin întîlnirile cu scriitorii, simpoziioanele și conferințele pe care le organizează.

Este suficient să amintesc că în 1968, cu prilejul împlinirii a douăzeci de ani de la înființare, Casei centrale a armatei i s-a conferit de către Consiliul de Stat Ordinul «Apărarea patriei» clasa I pentru merite deosebite în contribuția adusă la educarea politico-ideologică și cultural-artistă a cadrelor militare și a familiilor acestora.

Însoțit de locotenent Lupașcu Valeriu, absolvent de conservator și instructor metodist, traversez cîteva ore din viața acestei instituții militare în care, în cel mai firesc mod cu putință, sînt organizate permanent expoziții de artă plastică, artă fotografică, de filatelie (unul dintre cele mai prestigioase cercuri filatelice din țară funcționează aici), de numismatică etc. Ceea ce le deosebește sînt uniformele expozanților, uniforme militare care își adaugă la strălucirea lor eroică tradițională însemnele unei spiritualități noi, de neconceput înainte.

Nimic mai firesc, susține regizorul Nicolae Modval, militarii au asemenea preocupări, sînt chiar foarte pasionați. În unele piese de teatru, pe care le montăm, joacă și soția și soțul, vin aici împreună cu copiii lor de 3-4 ori pe săptămîna, apropiindu-se de arta dramatică la fel de timid, dar și fără complexe, ca oricare artist amator de oriunde.

Desigur, aveam să aflăm de la toți cei cu care am vorbit, nimeni n-ar putea susține că în fața acestei prestigioase instituții militare de cultură nu au stat destule greutăți, că toate activitățile sale se ridică la nivelul cerut de sarcinile actuale, că toate lucrurile merg bine («Mai avem încă multe de făcut pentru creșterea receptivității față de nou și promovarea acestuia în activitatea noastră, astăzi Casa centrală a armatei reprezintă o instituție de cultură și educație socialistă, chemată să contribuie îndeosebi la satisfacerea cerințelor spirituale ale cadrelor și familiilor acestora din garnizoana București. Aici, ofițerii, maiștrii militari, subofițerii și familiile — prin participarea lor la activitățile casei lor, de la echipa de teatru, cercul de pictură, cenaclul literar și pînă la cursurile de învățarea limbilor străine, cercurile practice (radiodepanare,

IULIAN NEACȘU ■





Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

EM NOI?! IA, ACOLO, NIȘTE OAMENI

ÎN FAȚA MĂRII



Am pornit, ca să zicem așa, de la o stare conform căreia în urmă cu numai câteva luni, la una din danele portului din Constanța, pilotul Mircea Dermengiu reușea să aducă în port, în premieră absolută, un supertanker de 280 metri lungime, cu un peisaj de 42 picioare și 4 inci, adică unul dintre acei coloși ai mărilor și oceanelor care nu pot fi găzduiți decît de cel mult zece mari porturi ale lumii.

— Ce altceva să mai spun, decît că isprava asta, care poate fi numită chiar și o performanță, ilustrează atît măiestria la care au ajuns piloții noștri, dar și masiva dezvoltare din ultima vreme a bătrînelui Tomis, care nîciodată n-a avut un oaspete de asemenea dimensiuni. Trebuie neapărat să spunem că performanța a fost precedată și de alte cîteva rezultate demne de toată atenția, cum ar fi, de pildă, aducerea la cheu a mineralierului indian «Giagdud», de 225 metri, sau mai recente acostări ale navelor noastre «Muntenia» și «Crișana», ambele de cîte 245 metri. Astea sînt doar cîteva exemple care-mi vin acum în minte, că dacă ne-am uita în registrul nostru de lucrări ar trebui să mai consemnăm încă vreo cîteva sute de asemenea nave. Printre ele, desigur, locul întîi îl deține, deocamdată, supertankerul «Alexandros», pilotat de Mircea Dermengiu.

Cum atîta a apucat să ne spună Mihai Dede, fost comandant de navă, actualmente șeful secției pilotaj și nave portuare, sau, cum i se mai spune, tatăl piloților, deși dînsul n-a pilotat încă nici o navă. Cum atît a apucat să ne spună și, ocupat fiind pînă peste cap cu zecile de știri și comenzi pe care, prin stația centrală de radio a disperceratului, le primea sau le transmitea piloștelor și remorcherelor aflate în largul mării, în preajma celor 15 nave care-și așteptau intrarea în port, ne-a lăsat, cum a mai adăugat dînsul, pe mîna băieților, adică în compania vîrstnicului pilot Dumitru Iliescu și-a foarte tînărului asistent Alexandru Grigoriță, de cîteva zile fericitul tată al unui băiat de toată frumusețea.

— Ca toți ceilalți piloți, chiar ca și Grigoriță, care va deveni pilot, am fost mai întîi și-ntîi comandant de navă și-am lucrat pe aproape toată flota română. De 15 ani — cînd portul cel nou era doar un proiect îndrăzneț, eu personal spuneam că-i vorba de-o frumoasă utopie — de-atunci tot aduc și scot navele din port.

— Cum să mă compar eu cu nea Iliescu?! Dînsul lucrează de 15 ani, iar eu de-abia de 9 luni sînt asistent și pînă să devin pilot mai sînt încă 15 luni. Dînsul spunea despre noul port că era un fel de utopie, eu, fost comandant de remorcher și nave portuare, am lucrat la construcția acestui port pe care îl cunosc ca pe buzunarele mele. Sub ochii dînsului au apărut noile dane cu pădurea asta de macarale, iar eu am crescut sub umbra acestei păduri. De ce vreau să devin pilot? Pentru că mă simt în stare să fac treaba asta care mi se pare teribil de grea și riscantă, un fel de aventură care trebuie neapărat să se termine cu bine. Ce știu eu despre această meserie? Pentru mine, deocamdată, este ca un pămînt necunoscut (Grigoriță Alexandru).

Petru Diaconu, șeful de tură al schimbului unu, intervine și-l completează: «Chiar și pentru noi, piloții cu oarecare vechime, meseria asta rămîne în continuare un fel de

necunoscută».

— Vorbești, nea Diaconule, de parcă s-ar lucra așa, pe dibuțel

— Să știi că nu ești prea departe de adevăr. Pilotul își cunoaște aproape perfect stilul său de-a conduce o navă. După cum vedeți am spus stilul și nu meseria. Ca să înțeleagă și tovarășul reporter, trebuie să o iau cu încetîmîtorul, adică, mai întîi pilotul este neapărat un fost comandant de navă, cu alte cuvinte cel puțin ofițer doi. Ca să devină pilot, un astfel de comandant trebuie să urmeze un curs de doi ani, timp în care îi însoțește pe piloți și, pe fondul cunoștințelor sale despre navigație, se grefează noile deprinderi pe care le sesizează la mai experimentații săi colegi. Acum trebuie să spunem, ceea ce știe toată lumea, că fiecare pilot are un stil al său, numai și numai al său, ca un fel de amprente, de-a conduce o navă. Viitorul pilot, asistentul, preia din această multitudine de stiluri numai ceea ce consideră el că i se potrivește temperamentalului și cunoștințelor sale. Poate că toată treaba asta devine mai clară dacă explicăm metodele pe care le folosește un pilot pentru a înscrie nava pe-un drum dinainte stabilit. Pilotul folosește forța remorcherelor, a grupului de mașini cu care este dotată nava, forța vîntului, deși cu vîntul are cel mai mult de luptat, sau folosește sistemul de cîrmă și frîne, ori filează într-un anume fel ancorele cu care grăpează fundul mării. Și mai sînt încă destule alte așa-zise taine. Ei bine, nîciodată pilotul nu va folosi la maximum aceste elemente. Întotdeauna el va dispune de o anumită rezervă care să-l scoată din încurcături. Iar încurcăturile, după cum bine se știe, apar de fiecare dată, la fiecare manevră. Nu de puține ori se-ntîmplă ca grupul de mașini să se gripeze, ori sistemul de cîrmă și frîne să se blocheze, sau chiar grupul generator de energie electrică să aibă o pană. Ba se mai întîmplă ca remorcheretele să se rupă de navă. Sigur, nu toate necazurile astea vin deodată, dar ele vin totuși, și-n aceste cazuri el, pilotul, trebuie să apeleze cu toată promptitudinea la absolut toate posibilitățile de care dispune.

— Mi s-a spus că pilotul trăiește într-o continuă încordare, că el trebuie să acționeze extrem de rapid, deși nava, după toate aparențele, nu se deplasează cu o viteză chiar prea mare.

— Da, văzută de pe mal, nava are o viteză de melc, dar pentru cei aflați pe punte această viteză este pur și simplu amețitoare. Poate că nu mă credeți, dar nu exagerez cu nimic cînd spun că soarta unei nave stă în promptitudinea cu care de-a lungul a zece secunde se dau chiar și cinci comenzi.

— Acum cîteva clipe am vorbit cu nea Iliescu care-mi spunea, ca și Mihai Dede, că dezvoltarea portului a dus la o creștere în complexitate a meseriei de pilot.

— Nici nu mai începe vorbă, între micile vaporaze de altădată și uriașele nave care intră astăzi în portul Constanța nu poate exista un termen de comparație. Nu mai vorbesc de numărul acestor nave, cu care anul trecut s-a ajuns la peste 9 500 de manevre, pe cîtă vreme în urmă cu 10 ani, să spunem, dacă se executau 1 500 de manevre. Ba chiar și numărul piloților a crescut de la 6-7, cîți erau acum 10 ani, la 28, dintre care 10 sînt adevărați ași. Li pot aminti aici pe Petru Velicu, Constantin Gavrilă, Cornel

Jordan, Gheorghe Nenovici și chiar Mircea Dermengiu, eroul lui «Alexandros».

Revenit pe ultima parte a discuției noastre cu Petru Diaconu, Mihai Dede, ca și cum ar fi asistat la toate cele spuse, continuă: «Munca piloților și-a celor de pe remorcherete a devenit, e-adevărat, mai complexă, responsabilitatea și dificultățile au crescut enorm, dar, fără să fac din asta un paradox, mai ales prin dotările din ultima vreme, ea a devenit totuși ceva mai ușoară. Au dispărut bărcile de altădată și au apărut remorcheretele tot mai puternice. În aceeași ordine de idei, au dispărut aproape total pîlînile de porta-voce, locul lor fiind luat de stațiile radio. Totul se petrece mult mai repede și mai exact. În viitor s-ar putea să dispunem chiar și de-o stație radar. Am mai putea vorbi, în legătură cu dezvoltarea portului, și despre menținerea exactă a zonelor navigabile, adică sintem scutiți de surprize, fundul mării, șoseaua noastră nevăzută, fiind mereu aceeași, curată, drenată și optimizată pentru volumul tot mai mare de nave care cer să intre în port. Dar, pînă una-alta, tată-l și pe Mircea Dermengiu, omul pe care, după cîte am înțeles, voiți neapărat să-l întîlniți».

Mircea Dermengiu îmi spune din capul locului că din păcate n-are prea mult timp la îndemîna și-mi propune să ne întîlnim a doua zi. N-am încotro, accept; dar, fără pretenție de interviu, îl rog să-mi spună ce fel de om este un pilot.

— Păi ce fel de om să fie?! Aici, în port, printre atîția alții, nu sîntem noi socotiiți a fi cine știe ce sau cine știe cine. Și-ntr-un fel nici nu sîntem. Ia, acolo, niște oameni în fața mării! Cînd însă ne îmbrăcăm în costumul nostru de ofițeri de marină, că așa-i regula, să urci pe vas în ținută, că doar sîntem primii români cu care vin marinarii străini în contact, și ne ducem cu pilotina pînă sub coasta vasului și urcăm scara și toată lumea se uită la noi și ne studiază fiecare mișcare, de parcă am fi vedete de film, ei da, atunci e altceva, atunci simțim și noi că sîntem cineva. Ca să dau doar un exemplu, mai zilele trecute trebuia să mă duc în radă după un vas englezesc de pasageri. Urc pe punte și intru în cabina căpitanului. Cabina, sală de palat, nu alta. Căpitanul, un tip plăcut și plin de sine. Așa, de parcă eram un fel de intrus, mă-ntreabă cine sînt. Am rostit un singur cuvînt: pilotul. Să fi văzut cum a sărit monumentul acela de aroganță de parcă ar fi avut un arc sub scaun; s-a scuzat cu o voce de-a dreptul umilă, apoi m-a implorat să fiu cu grijă, că pasagerii sînt domni mari, că vasul e ca vai de el, că nu-i merge una, nu-i merge alta, că-i o minune cum de mai pluteste, că soarta lui și-a vaporului e-n mîinile mele și-asa mai departe. Cum așa se poartă mai toți căpitani și într-un fel chiar au dreptate, soarta lor și a vaporelor pe care ei le conduc se află, din clipa în care urcăm la bord, în mîinile noastre, cînd începe, ca să zic așa, corrida mării.

— Adică?

— În primul rînd luăm cunoștință de starea tehnică a navei. Aflăm pe ce ne putem bizui și pe ce nu. Între timp nava este abordată de remorcheretele care au însoțit pilotina. Preluăm comanda aproape totală a navei și începem treaba. De regulă, căpitanul, străin de pilotaj, vine cu zeci și zeci de sfaturi, te scoate din sărite, uneori vorbește chiar și urît, îți vine să lași totul baîtă și să te duci, ori îți vine să-l arunci peste bord, nu alta. Dar nu, trebuie să-i zîmbești, să zici da, numai că de făcut faci cum știi, că altfel ar fi ca și cum la volanul unei mașini, fără frîne și înscrisă pe niște serpentine periculoase, s-ar afla doi oameni deodată. Sînt însă și căpitani rezonabili, așa cum era englezul acela care nu s-a amestecat absolut deloc, doar că-și exprima foarte des uimirea și surpriza că portul Constanța, în care el mai fusese în urmă cu 20 de ani, s-a dezvoltat atît de mult. Mă tot întreaba dacă nu cumva sîntem în alt port. Spunea că așa ceva este pur și simplu imposibil. Nu vreau să fac apel la cuvînte prea mari, dar, cum să spun, în astfel de clipe, foarte dese dealtfel, ne simțim cu adevărat mîndri că sîntem români, că ne putem lăuda cu hîrnicia și munca întregului nostru popor.

VICTOR NIȚĂ

Nu există introducere mai potrivită la cele ce urmează decât aceea de a vă invita, bucureștean fiind sau cetățean din toată țara, în trecere cu treburi prin Capitală, să vedeți o expoziție de un tip cu totul aparte și să învățați aici unele lucruri ce privesc direct conștiința socială și, în particular, conștiința dumneavoastră. Expoziția aceasta organizată de Muzeul de artă al Republicii Socialiste România se cheamă: «Restaurarea-artă și știință» și cere publicului cu totul alte gânduri decât cele ale unei expoziții de artă. Ce contează aici este problema, iar problema aceasta este una dintre cele mai serioase, atât de serioasă și, aș îndrăzni să spun, gravă, presantă, cu implicații profund patriotice, încât prin Legea 63/30 din 1974 statul intervine și decide măsuri curente și de perspectivă în chestiunea ocrotirii patrimoniului cultural național.

Problema se numește: apărarea și prelungirea vieții și a sănătății operelor de seamă aflate pe teritoriul țării noastre.

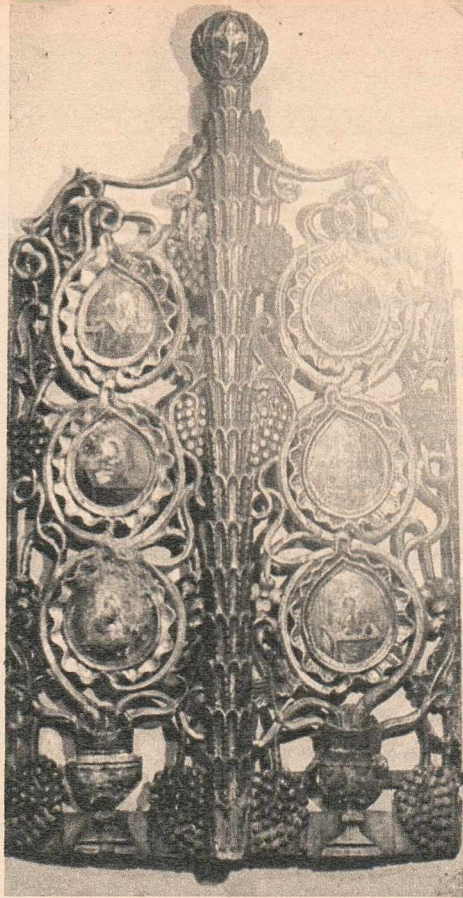
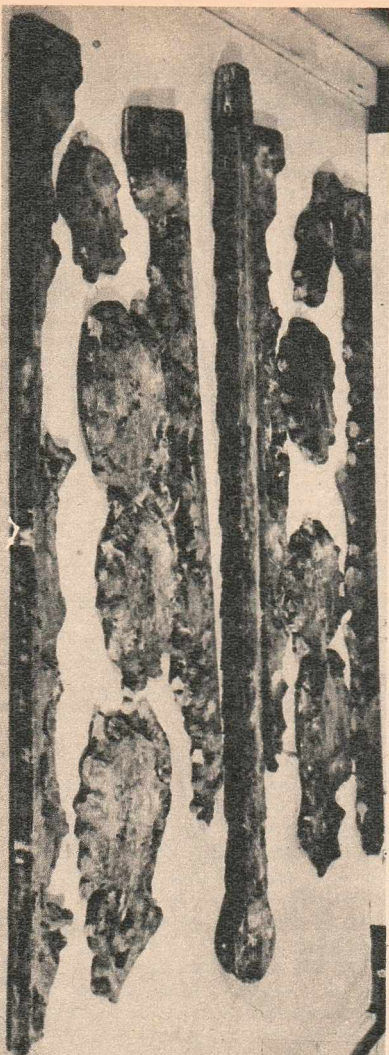
Mulți istorici ai artei și culturii se întreabă care ar fi astăzi opiniile noastre despre trecut dacă am putea cerceta nu doar cioburile rămase în urma nimicitoarelor efecte ale timpului, ci obiectele întregi și, mai ales, acele obiecte pe care epocile respective le socoteau caracteristice. Sigur, există destui alți istorici de părere că ce ne-a parvenit este de ajuns de lămuritor ca să pricepem cine au fost oamenii mileniilor trecute.

În expoziția de la Muzeul de artă, indiferent de ipotezele profesorilor de istorie, poate să vadă fiecare cum lucrează timpul asupra operei și care sînt mijloacele prin care specialiștii în conservare și restaurare se împotrivesc efectelor timpului.

Iată un «Portret de femeie» sub semnătura lui Aman. Deși vechimea lui merge abia la un secol, e aproape de neimaginat că unei opere de Aman totuși au putut să i se întâmple atîtea nenorociri. Culoarea alterată din cauza mușgaiului, a umezelii și a căldurii excesive, a faptului că pînza a zăcut făcută sul prin cine știe care pod sau pivniță, îndesată cu vechituri de familie. Mai mult: cineva pare să fi minjit tabloul cu var. Și asta după ce altcineva, dintr-o pornire irațională, a rupt în câteva locuri cu un obiect dur sau tăios pînza portretului. Ai multe motive să crezi că te găsești în fața unei lucrări irecuperabile. Un restaurator însă are și mai multe motive să creadă că nu se află obiect în întregime nerecuperabil, fiindcă orice părticică a unui obiect este în stare, după un tratament în clinica de restaurare a muzeului, să «vorbească», să dea indicații folositoare, adesea extrem de prețioase a ceea ce trebuie să fi fost obiectul întreg. În acest sens pot fi cercetate două icoane sau, mai bine-zis, resturile a ce au fost odată două superbe piese de altar, nu prea mari, dar de o incontestabilă calitate artistică. Mai încă, cineva a despărțit icoanele de altar și astfel, scoase din locul căruia îi erau destinate, bucățile de lemn pictat au peregrinat, ajungînd în muzeu într-o stare de ruină — dacă o putem numi astfel — desăvîrșită: înjumătățite, cu pictura și grundul alterate, gata să se desprindă la simpla atingere, cu lemnul atât de ros de cari încît, asemeni unor construcții de nisip, trebuie să te apropii de ele cu multe precauții.

Munca de restaurare e migăloasă și urmează legile unui veritabil ritual. O muncă unde, cu toată presiunea timpului, cu toate că adesea adie și gîndul zădărniceii, nimeni nu se grăbește. Zădărnicia apare, omeneste, odată cu speranța. Nici un restaurator nu crede că munca lui salvează definitiv de la pieire o operă fiindcă, odată expusă, timpul își reia uneltele.

Mai încă se fac fotografii: din față, dintr-o parte, din spate, la lumină directă și la lumină razantă, la lumină de sodiu. Lucrarea e supusă la o radiografie cu radiații X, e cercetată cu raze ultraviolete și infraroșii. Se fac probe și analize de laborator. Aceste studii preliminare rămîn ca martori ai stadiului de la care pornește restaurarea și clarifică o seamă de lucruri privind originalitatea operei, straturile de pictură succesive, intervențiile operate în diferite epoci etc. De fapt, încă o mie de alte probleme legate de istoricul lucrării, de interesele normale sau de-a dreptul bizare pe care le servește, sub oameni foarte diferiți, o operă. Cîteva exemple: în urma radiografiilor se constată că meșterul Nicolae Grigorescu a pictat



Două situații ale aceluiași obiect: înainte și după restaurare. Un exemplu de cum poate fi recuperat un martor prețios al meșteșugului vechilor cioplitori în lemn. Restaurarea ușii împărățești din secolul XIX este semnată de Marin Vlaicu.

SPERANȚĂ PENTRU O MIE DE ANI



Clinica de restaurare, atelierul de sculptură în lemn și mobilier. Restauratorul Gheorghe Șoancă redă circuitului muzeal o sculptură gotică transilvăneană.

portretul unui preot peste unul din multele sale autoportrete. Tot în legătură cu moștenirea grigoresciană cercetarea stilistică efectuată pe macro-fotografii — și ajutată de întreaga gamă a operațiilor preliminare restaurării propriu-zise — a lămurit definitiv care din cele două portrete de «Evreu cu caftan» este original și care copie. Un tablou al unui celebru artist al școlii flamande din secolul 17, oferit spre achiziție muzeului la un preț impresionant, se vedește a fi un fals de la sfîrșitul veacului trecut. (Radiografia a dat dovada oxidului de plumb în alburii. Oxidul de plumb în secolul 17 nu era încă folosit. Falsificatorul — extrem de abil, dacă opera lui a putut să treacă prin mari colecții iar în al doilea război mondial să urmeze o cale plină de aventuri — nu avea de unde să știe că viitorul va opera în expertiza unei opere cu ajutorul razelor X.) Îndepărtarea repictărilor — constatate în urma unor cercetări de laborator și stilistice complexe — a dat, dintr-un tablou al caravagistului Domenico Gargiulo, practic, un cu totul alt tablou. Într-atît de brutale și de neinspirate fuseseră intervențiile unor mai vechi restauratori de ocazie.

O restaurare se asociază, de regulă, cu o foarte specioasă cercetare muzeografică. O conlucrare de acest fel a dus la o emoționantă schimbare de paternitate. Un tablou, pe care profesorul Gheorghe Oprescu îl atribuisese odinioară lui Cornelis de Vos, a fost expus deci, vreme de douăzeci de ani, sub numele lui de Vos, deși au existat păreri că lucrarea putea suporta și o atribuire mai generoasă. Restaurarea picturii și cercetarea muzeografică (a surselor documentare, stilistică, prin compararea cu unele lucrări din tinerețea lui Rubens) a condus la concluzia că somptuosul «Portret de femeie» poate fi trecut, cu multă certitudine, sub semnătura marelui Rubens. Încă o situație: radiografiată, o «Răstignire» de Jan van Schoorel arată că blazoanele familiei căreia tabloul i-a aparținut au suferit, în epocă, acte de vandalism. Faptul spune destul despre cum poate fi legat destinul unei opere de acela al unor oameni.

Am citat, din numeroasele situații prezentate de expoziția de la Muzeul de artă, doar pe acelea care pot să dea, în chip spectaculos, unele relații asupra muncii restauratorului. În realitate, în clinica de restaurare, odată intrate, lucrările se bucură de un tratament egal. Nu există deci operă mare și operă mai puțin importantă, ci numai lucrări care trebuie întreținute și salvate de la ruină. La înființare, în 1952, muzeul conta doar pe un atelier de restaurarea picturilor. De atunci, prin înființarea unor altor ateliere (ceramică, metal, broderii, țesături, textile, sculptură, grafică) au fost cercetate, sub raportul «stării de sănătate» aproape 10 000 de lucrări, din fondul Muzeului de artă al R.S.R. dar și din fondul mai larg al unor muzee și colecții din țară.

10 000 este, într-adevăr, o cifră capabilă să impresioneze și va impresiona cu atît mai bine cînd cititorul va ști că, adesea, restaurarea completă a unei picturi, cuprinzînd stadiile de fotografiere, cercetare muzeografică, reanțoalare, curățirea și îndepărtarea vernisurilor alterate și a repictărilor, consolidarea suportului — în cazul cînd suportul original e încă sănătos sau în stare să reziste timpului — și, în fine, completarea prin repictare a unor suprafețe pierdute, dar în așa fel încît să se poată ști oricînd ce suprafață a suferit noi repictări, durează luni și uneori ani de zile. Cititorul poate avea o idee despre dificultățile profesiei de restaurator aflînd că îndepărtarea straturilor de murdărie sau vernisuri alterate de pe o pictură se face sub microscop, sub lumină concentrată, cu scule de mare finețe, ca de pildă bisturiuri de felul celor cu care se practică operații pe cornele la om. Sînt multe situațiile cînd un centimetru patrat de pictură restaurată pe zi e o normă bună. Important este, se înțelege, nu cantitatea, ci faptul că ceea ce putea să fie un obiect pierdut pentru totdeauna este salvat pentru totdeauna. Cel puțin, restauratorul așa gîndește. Timpul poate lucra orb și de acum înainte, e adevărat, ce s-a întîmplat odată se mai poate încă întîmpla, dar opera trecută printr-un atelier de restaurare contează cert pe o mie de ani de speranță.

TUDOR OCTAVIAN ■

Fotografii de VASILE MĂNECAN ■

sînt niște moți

Sînt niște moți de treabă părinții mei preabuni cu timpurile brumate de ani și suferinți; în portul lor cel simplu lăsat de străbuni îmi par icoana vie a sfintei mele ginți.

Cînd mă întoc la dîșii în casa cu șindrile mă cercetează tainic și își ascund oftatul; îmi spun că de-o să fie să nu mai aibă zile să nu le uit mormîntul, obîrșia și sfatul.

Nicicînd pe a lor buză n-a fulgerat porunca iar cugetarea strîmbă nu mi-au iertat vreedată, ziceau că-i om acela care iubește munca, iar banii nu țin locul de mamă și de tată.

M-au învățat să caut în mine însumi rostul, lumina și-nălțarea în brațu-mi să le caut fiindcă pară coaptă așteaptă numai prostul și este amăgire să jeluiești pe flaut.

Și vîd, cum greu, pe buze își mai strivesc povața, că nu-i de-ajuns pe lume să fii un om cu carte ci trebuie tu însuși să primenești viața și-n pruncii tăi iubirea s-o dăruie mai departe.

Ascult domoala vorbă ce iartă și alină istoria română cu-atîtea suferinți și două lacrimi grele în suflet se închină; sînt niște moți de treabă cărunții mei părinți.

TEODOR CAPOTĂ ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

sufletul

Vizitez pe îndelete Focșaniul, însoțit de un profesor de limbă și literatură română, tobă de carte, pățimaș apărător și sprijinitor al cauzei literare în frumosul oraș traversat altădată, cum îmi spune, de un braț firav al *Milcovului*, de unde și versul celebru *Hai la Milcov cu grăbire*, altfel focșănenii trebuind să alerge cîteva kilometri buni pînă unde curge el astăzi, în sfîrșit mă oprește emoționat și îmi spune, arătîndu-mi peste drum de sediul modern al Comitetului județean de partid, un punct imaginar:

— Aici era ghereta unde stătea Grigore Alexandrescu și număra oile care treceau pașnice *Milcovul* după un fir de iarbă din *Tara românească* în *Moldova* și din *Moldova* în *Tara Românească*.

Și tot pe această arteră principală a frumosului municipiu, cum intră ea în oraș venind dinspre *București*, profesorul îmi arată o casă veche, *modestă, măruntă* și tristă, poate frumoasă odată, dar și atunci fără strălucire.

— Aceasta, zice profesorul, este casa lui *Duiliu Zamfirescu*, și rămîn să privesc un monument al literaturii și al culturii noastre naționale. Va fi, mă asigură el, un monument, și sper că în curînd vom putea deschide aici un muzeu important evocînd viața și epoca marelui prozator. Și la numai cîteva zeci de metri mai încolo, ca o ironie a vieții, *somptuoasa* casă a lui *Tănase Scatiul*, și ea un posibil muzeu — mă gîndesc eu — dacă autoritățile vor înțelege cît de educativă ar putea fi, în continuare, alăturarea pe care viața a făcut-o ironică între modesta locuință a unui mare scriitor și palatul vechilului de moșie devenit celebru ca personaj literar într-o celebră operă literară din care generații întregi au învățat, și altele vor învăța de acum înainte, nu numai arta literaturii, ci și morală înaltă a vieții.

În sfîrșit, profesorul nu mă lasă și îmi arată

cum ironia destinului nu s-a sfîrșit aici și mă duce în cimitirul orașului, unde mormîntul *marelui prozator* este la fel de sărac în timp ce locul de veci al vechilului de moșie e tot un palat, proiectat de *Mincu!*

Dar tot în *Focșani* îmi arată profesorul casa lui *Anghel Saligny* și mă gîndesc că patima nobilă a înnoirilor edilitare n-ar trebui să sacrifice nimic din vestigiile glorioșului trecut, ci să păstreze cu sfințită grijă fiecare zid de care se leagă amintirea istoriei noastre mai ales într-un oraș pe care istoria și l-a revendicat înobilîndu-l cu *cauza Unirii naționale*.

Să ne amintim aici, în *Focșani*, încă o dată, îndemnul șefului statului nostru care ne-a cerut să fim păstrătorii nobleței istorice și cărturărești a trecutului, pentru că noi nu construim pe un teren gol de istorie și de tradiție. Și nu vîd, pentru niște edili luminași, o mai frumoasă mărturie a trecerii lor prin lume ca aleși ai cetățenilor decît această grijă de a se intra în viitor cu tot ce am avut mai de preț în trecut.

La *Liceul Unirea* din același *Focșani* se scoate o revistă, *Revista noastră*, continuîndu-se, iarăși, o frumoasă și strălucită tradiție, iar revista e bine făcută și se impune ca un fapt de cultură pilduitor. Ferice, aș zice eu, de urbea care se poate bucura de o astfel de mărturie scrisă a unei vieți spirituale superioare și e bine că se găsească atîtea minți luminate care să sprijine mereu și cu dragoste această publicație de ținută.

Dar cîstindu-i pe toți cum se cuvine pentru ceea ce fac și pentru ceea ce vor mai face pe măsură ce vor fi și mai cuceritori de curajul de a fi ei înșiși și de a vrea să lase de pe urma lor ceva, să nu uităm că sufletul publicației pomenite și al multor inițiative, cum a fost și ambiția de a salva de furia escavatorului casa lui *Duiliu Zamfirescu*, se numește *profesorul Dima*.

DINU SĂRARU ■

de la normal la miracol se află întodeauna numai un singur pas

Deși nu s-ar zice, cazurile în care de la normal la miracol nu mai rămîne decît un pas, sînt destul de frecvente. Cu niște ani în urmă a avut loc la Sinaia un astfel de caz. Și, ce-i de-a dreptul pasionant, el s-a petrecut într-o uzină, la întreprinderea de mecanică fină, odată cu intrarea în producție a pompei

cu distribuție rotativă. Aici, rectificarea și șlefuirea a citorva din cele peste 300 de repere, cite are, în general, o pompă de injecție, se face într-o cameră termostată, la 20°C. Camera se cheamă «blue room», nu pentru că ar fi albastră, ci pentru că inginerii se îndeletnicesc, adesea, și cu

figuri de stil. Ca să rămînem încă o clipă între figuri de stil, precizăm — pentru cine nu știe asta — că pompa de injecție a unui motor e comparată de ingineri cu inima omului. O mașinărie, prin urmare, în relație uneori cu sentimentele.

În industrie se vorbește de progres și atunci cînd, păstrîndu-și funcțiunile și chiar perfecționîndu-și-le, e posibil ca un obiect inițial mare să poată fi construit mai mic. În 1953 prima pompă de injecție fabricată la Sinaia cîntărea 29 kilograme și se realiza în 236 ore. Pompa rotativă de astăzi are 5 kg și se produce în 14 ore. La toate acestea contribuie, cum se spune, «o seamă de factori». Factorii care, deocamdată, ne întresează sînt niște mașini-unelte miraculos de precise. În «blue room», la temperatura riguros constantă de 20°C, precizia rectificărilor merge la două zecimi de micron. Iată o nouă figură de stil, în pragul infinitului mic: zecimea de micron. Întrînd în școala profesională a întreprinderii, fiii tăranelor de la munte ajung să învețe o mulțime de lucruri despre micron. Cînd la aceasta adaugă talent și ceva vechime, ei se numesc muncitori de înaltă calificare. Cîteva, foarte pricepuți, lucrează în camera albastră unde, zic ceilalți, ai condiții să ajungi la pensie, muncind, la o sută de ani.

După ce piesele ies din mașina de rectificat, precizia prelucrării e verificată electronic. Cu cinci sau șase ani în urmă, pe cînd se produceau primele pompe rotative, s-a întîmplat ca unele piese, odată verificate și adesea chiar mai înainte de a fi măsurate de către controlorul de calitate, să se comporte aberant. Se petreceau, cu aceste piese, cele mai zăpăcitoare istorii: acum erau bune, acum nu mai erau bune, acum se încadrau perfect în parametri, acum dădeau peste cap toate măsurătorile. Pentru niște ingineri de mecanică fină, fie și unii obișnuți cu metaforele, chestiunea era profund îngrijorătoare. Lucrurile au mers pînă într-acolo încît oamenii se temeau să mai aibă de-a face cu «blue room». Mașinile, verificate amănunțit, nebunește de amănunțit, s-au dovedit fără cusur. Piesele toruși se manifestau aiurea, de la un ceas la altul, cînd bune, cînd defecte. Cauza, după ce a dat bătaie de cap la toată lumea, s-a vădit a fi nu numai simplă, dar atît de simplă, că te obliga să fii filozof: pe drumul de la mașina de rectificat la cea de măsurat muncitorii țineau cîteva secunde în palmă unele piese. Temperatura acestora creștea, astfel, cu două, trei grade și se dilatau. Nu cu mult, desigur. Cu numai o zecime sau două zecimi de micron. Atît cît să nu mai folosească și să te ducă în pragul celei mai curate buimăceli.

Ce spune întîmplarea? Ea spune că muncitorul din întreprinderea de mecanică fină a făcut pasul de la cantitate la calitate nu în ziua cînd a produs mai multe piese peste plan, ci atunci cînd a început să sesizeze infinitul din lucruri și, cu asta, infinitul minunat al muncii gîndite. Fiindcă un muncitor modern nu este numai acela care execută exact o serie de operațiuni la o mașină cît mai ales omul care gîndește tot timpul, care înțelege că mașina te ajută să gîndești.

La uzina din Sinaia se află, probabil, unul din cele mai înalte procente de muncitori cu înaltă calificare din industria noastră, procent socotit, bineînțeles, la numărul de angajați. Din asta rezultă că la uzina din Sinaia cîștigul mediu al muncitorului e printre cele mai ridicate din țară. În mod firesc, oamenii țin să se stabilească aici și astfel fluctuația cadrelor merge spre zero.

Toate acestea există dintr-o seamă întregă de motive. Dar unul din principalele motive e acela că de 25 de ani e director aici Aurel Boghici.

S-ar putea crede că Aurel Boghici e unul dintre inginerii teribili ai industriei noastre, una din discretele și totuși energicele eminențe ingineresti care susțin, cu forța gîndirii lor, o epocă. Ca să fie lucrurile clare de la început, precizăm că Aurel Boghici nu e inginer. El nu are «la bază» nici o facultate. E unul din cei cîteva directori «fără studii superioare» care au rezistat în post, în acest sfert de secol al inginerilor, datorită rezultatelor excepționale obținute de întreprinderea pe care a condus-o și o conduce. El are «la bază» cîteva lucruri care merită a fi povestite. De fapt, nu e numai povestea vieții lui. De fapt, e și povestea directorului tehnic, inginerul Mihai Simionescu. De fapt, ar fi aici istoria citorva sute de oameni, legați de o ambiție unică.

În anul 1951, după șase ani de muncă de

partid și muncă de conducere la Tohan și Sibiu, Aurel Boghici e numit director la fabrica din Sinaia. În 1951 la Sinaia se mai fabricau cuie și șuruburi, ca înainte de război. În Sinaia lucrau 3 ingineri și cîteva sute de muncitori. Timp de doi ani, fabrica repară mașini agricole și face piese de schimb pentru mașini agricole. În 1953 se propune asimilarea pompei de injecție pentru tractoarele KD 35. «Am acceptat propunerea să le producem noi — zice Aurel Boghici — cu entuziasm, dar era un entuziasm inocent, de tot inocent. Cîstit vorbind, habar n-aveam ce dificultăți ridică fabricarea unui produs de precizie. Dacă ceva mă mai uimește și acum e că peste un an numai livram primele 3 000 de pompe. Mi-am dat seama atunci de cîteva lucruri și m-am străduit să nu mă abat de la ele. Un fel de cod al muncii mele. Să le luăm la rînd: trimiteam pe aproape toți muncitorii vara, la mare. Ideea era ca oamenii să înțeleagă bine că eram ai fabricii și că trăiam din ale fabricii, că de munca lor depindea bunăstarea sau sărăcia. Iată, nu demult, am organizat, ca odinioară, o serbare muncitorească. Am premiat și am dat cu acest prilej diplome de «veterani» la 350 de oameni, muncitori, maiștri, ingineri. Diplome de fidelitate față de uzină și meserie. Avem astăzi cel mai mare număr de S.D.V.-uri pentru fiecare reper în lucru: minimum 20. Asta înseamnă că atunci cînd lansăm în fabricație un reper, tehnologia lui e atît de amănunțit pusă la punct, încît cel care-l execută nu poate să greșească. Ca în vechiul proverb: să gîndești de douăzeci de ori, ca să începi o dată.

Am pretenția că sînt un autodidact. Dar, într-o fabrică de mecanică fină, toți trebuie să învățăm ca niște autodidacți sîrguincioși, fiindcă licența care o cumperi și o dai în producție nu e decît un teanc de, hîrtii.

Cu hîrțile astea în mină, poți să dai marfă bună, dar și marfă proastă. A trebuit să învăț mereu. Nimeni nu te ține director fiindcă ești tu. Gheorghe Dracu; a trebuit să învăț de la toți, fără odihnă. Eu nu știu cum sînt în totul; știu însă că am calitatea să mă consult cu oamenii. Eu nu spun «cașă să faceți, pentru că așa spun eu, directorul», ci «să ne gîndim cu toții, cum e mai bine». Exportăm în 83 de țări pompe de injecție după licențe Bosch și C.A.V., care sînt cele mai bune din lume. Contractul cu cel care ne-a vîndut licența prevede controlul fabricației o bună perioadă de timp. Dacă acesta consideră că nu are garanția calității ne poate retrage dreptul de a folosi licența. Contractul e foarte avantajos pentru noi, fiindcă avem astfel acces pe marea piață internațională și reușim să scoatem leul comercial pe leu valută, dar ne obligă să lucrăm ritmic, fără scăderi de calitate. Ce am mai învățat muncind ca director? Că participarea devotată a oamenilor e o chestiune de organizare a lucrului și, deopotrivă, una de grijă față de acești oameni.

Am ridicat pentru uzină un complex școlar profesional, astfel că pentru posturile de maiștri și tehnicieni, de pildă, avem acum mai mulți oameni de unde să-l alegem pe cel mai potrivit. O problemă de competiție, care stimulează. Am reușit să dăm oamenilor noștri peste 600 de apartamente. Și cel mai bun lucru pe care l-am reușit a fost acela că am construit la Breaza o secție pentru 1 700 de muncitori. Prin asta lichidăm naveta și toate problemele delicate legate de transportul și cazarea muncitorilor din zonă. Omul trebuie să vină la lucru odihnit și bine dispus. Să știe că poziția lui socială e stabilă, ocrotită de reguli drepte și durabile. Am căutat să nu mutăm omul de la o muncă la alta. Sentimentul siguranței și al stabilității creează atașament pentru locul de muncă. Regula noastră e să avem omul potrivit pe locul potrivit».

Despre viața particulară a directorului Boghici lumea nu știe mare lucru. Are doi fii, amîndoi ingineri. Cam atît se știe. Despre viața din uzină însă se știu o mulțime de întîmplări. Din biroul directorului Boghici oamenii ies cu răspunsuri la întrebări, nu cu întrebări fără răspuns. «Noi, zice Mihai Simionescu, sîntem un colectiv. Teoria mea asupra acestui termen e următoarea: un colectiv e ceea ce rezultă dintr-o compunere a unor forțe. Forțe care nu sînt materiale, ci spirituale. O mare idee însușită, devine o forță materială. Acesta e colectivul — un grup de oameni care și-au însușit, pentru durată, o idee mare. Fiecare muncește pentru toți și toți muncesc pentru toți. Astfel trăim bine și munca e o satisfacție».

TUDOR OCTAVIAN ■



cine cunoștea prin aceste locuri imensa groapă de gunoi, astăzi se freacă la ochi

Interviu cu IOAN BREAZU, directorul Palatului Sporturilor și Culturii din București

— Tovarășe Ioan Breazu, la 24 august 1974 ați primit decizia de director al celei mai mari săli cu profil sportiv și artistic din țară, construcție durată într-un timp record, 8 luni, și care, pe bună dreptate, își merită numele de Palat al Sporturilor și Culturii. Pentru că 24 august nu este o zi oarecare, aș vrea să-mi spuneți unde vă aflați în urmă cu 30 de ani de la numirea dumneavoastră, adică la 24 august 1944?

— O coincidență: tot pe aceste locuri, amintirile însă sînt dureroase. În ziua de 24 august 1944, întreprinderea «Timpuri Noi», pe atunci Lemetru, unde eram ucenic, fusese bombardată, ca dealtfel întreaga zonă.

— Câți ani aveți?

— Vreo 17. Venisem în București de prin părțile Albei, dintr-un sat, Laz. Tata era plutăș pe Valea Sebeșului, Valea Frumoasei, cum îi spunea Sadoveanu. În vacanțe îl ajutam la măsurarea cubajului trunchiurilor. Eram 8 frați, trăiam prost și mizeria m-a convins să-i ușurez pe ai mei, căutînd să învăț o meserie. Astfel am ajuns în septembrie 1940, în urma unui concurs, la Școala industrială a Camerei de comerț și industrie, și ucenic la «Timpuri Noi».

— Din cite știu «Timpuri Noi» este una dintre cele mai vechi uzine ale Bucureștiului.

— În 1973 a sărbătorit 100 de ani de existență. Dar nu numai atât. Acolo, la Lemetru, exista unul dintre cele mai puternice nuclee comuniste din țară. Învașasem epe viu

ce este mișcarea muncitorească. Mi-amintesc că la o adunare la care organizatorii se chinuiau să ne convingă să dăm totul pentru război, un meșter, Tiu Dobrescu, vechi activist, s-a ridicat, spunînd printre altele: «domnilor, pepele nu mai e verde, începe să se înroșească». Au intervenit jandarmii. Ceva mai tîrziu am înțeles tîlcul acestor vorbe.

— Și anii au trecut...

— A venit Eliherarea, în februarie 1946 am fost primit în partid, iar apoi am activat pe această linie și în syndicate. În 1955 m-am reîntors în uzină. O parte din piesele de bază ale primelor locomotive diesel electrice au trecut și prin mina mea. Terminasem liceul, făcusem o școală tehnică...

— Ceva mai tîrziu vicepreședinte al comitetului sindical al sectorului 4, iar în august 1974 numirea de director.

— Se lucrase la sala asta într-un ritm fantastic, ca dealtfel la întregul parc. Cine cunoștea pe aceste locuri imensa groapă de gunoi, se freacă astăzi la ochi.

— Sala are 24 000 de metri pătrați, o capacitate de 6-8 000 de locuri și ne-am obișnuit s-o numim polivalentă...

— Este o întreagă poveste. Polivalentă, capabilă, adică, să răspundă la multiple activități. Dar, de fapt, 80 la sută din aceste activități au un caracter artistic, manifestările sportive de anvergură nesolicînd-o prea des, evident la întreaga capacitate. Tocmai de la acest procentaj au plecat toate

greutățile și necazul...

— Necazul?

— Ce se întîmplă. Deși sala are cea mai modernă și mai puternică instalație de sunet din țară (2 400 de wați), ei bine, sonorizarea (montarea aparatului, a coloanelor sonore și tratamentul acustic) era proastă. Și nu numai atât, dar nici condițiile de vizionare și nici iluminatul nu erau cu mult mai bune. Mai precis erau inadecvate diverselor manifestări artistice.

— Știu că azi lucrurile nu stau așa!

— Într-adevăr. Ne-am apucat cu toții de treabă (cei 25 de oameni care alcătuiesc personalul). Am început să dotăm, mai exact să ne autodotăm, să schimbăm, să amenajăm. Un pod de lumini, un fundal de sală care constituie un perete absorbant menit să reducă reverberațiile, reamplasarea coloanelor sonore și altele.

— Cum a fost primul spectacol, la 25 octombrie 1974?

— Penibil. Din cauza sonorizării.

— Și saltul calitativ cînd s-a făcut simțit?

— La concertul lui Demis Roussos, spectacol pentru care am făcut alte amenajări. De unde la început cunoscutul cîntăreț se arătase îngrozit auzînd că va cînta într-o sală de sport, la sfîrșit (după ce a dat un concert în plus) era pur și simplu încîntat, atât de sală cît și de public.

— Apropo de public, cum arată sala după ce o părăsesc cei 8 000 de spectatori?

— Astăzi, normal. Dar cu cîtva timp în

urmă, cînd și experiența noastră era cam subțire, nu vă mai spun! În primul rînd exista prejudecata că în această sală nu se puteau face decît sport și o muzică chinuitoare cu chitare și stații de amplificare care să urle și să nu se înțeleagă nimic. Și chiar așa era. Iar publicul pe măsură. Fluierau, țipau, fumau, dansau, ca la o chermeză comunală. Iar la plecarea, semințe, hîrtii, țigări. Am avut multe nopți albe, însă pînă la urmă am găsit remediul: numerotarea și sectorizarea scaunelor, spectacole complexe și variate, popularizarea «primitivilor» (evacuați și amenajați de miliție dealtfel).

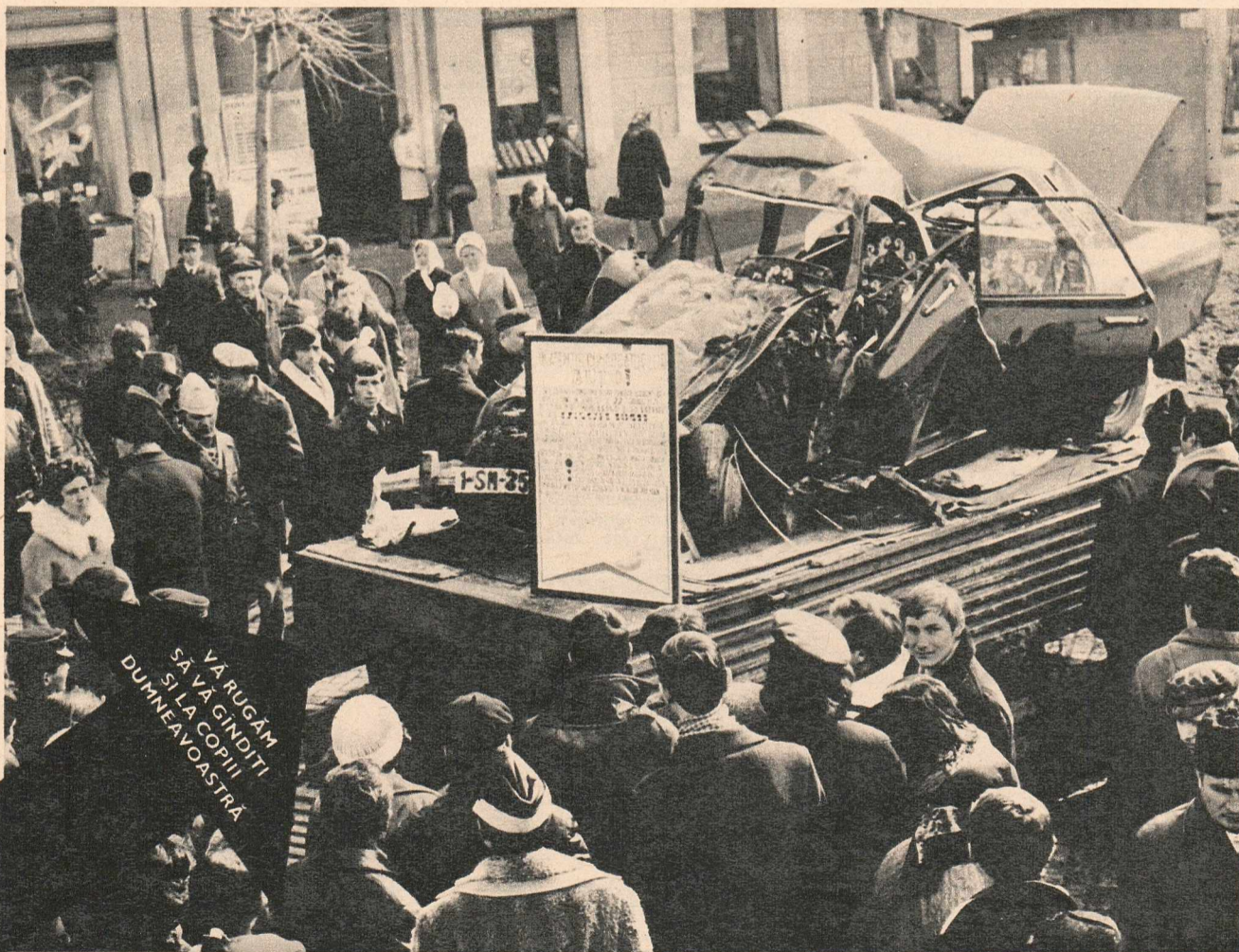
— O adevărată muncă educativă!

— Bineînțeles. Înainte de începerea spectacolului, ați observat, urăm tuturor bun venit și-i îndemnăm la o comportare civilizată, amintindu-le că la precedenta manifestare au fost amenajați un număr de atîția spectatori.

— Privesc de aici, de la geamul dumneavoastră, splendidele alei ale parcului ce nu-și mai dorește, parcă, decît niște sculpturi și verdeață, și care pleacă chiar de aici, de la «poalele» clădirii, și îmi amintesc că anul trecut, cu puține zile înainte de tradiționala noapte, într-o simbătă la prînz, pe o vreme rea și departe de soarele vesel de astăzi...

— Înțeleg. Mi-ați luat vorba chiar. Ca să fiu sincer, cînd am auzit la sfîrșitul anului trecut că festivalul, gala pe '75 a Cenaclului «Flacăra» va fi găzduită la noi, am înghețat. Cunoșteam interesul din jurul lui și nu știam cum să ne descurcăm cu miile de spectatori. Astăzi, după cîteva cînacluri, vă pot spune, cu mina pe inimă, că ne-ați făcut cea mai bună propagandă. În plus, astosefera intimă, entuziasmul, disciplina neașteptată la marea aceasta de oameni, au făcut și din mine un mare admirator al acestei manifestări.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■



REFLECȚII PENTRU GEI CU SEMNUL MIRĂRII PE PARBRIZ, DAR NU NUMAI PENTRU EI!

C.I., în vîrstă de 52 de ani, din Satu Mare, se întorcea împreună cu soția de la Cluj-Napoca, unde își vizitaseră fiica studentă. Frumos în tot cursul dimineții, timpul s-a înrăutățit brusc, imediat după prînz, o ceață neobișnuit de deasă îngreunînd circulația pe șoseaua Zalău — Satu Mare, pe care se deplasa C.I. la volanul Daciei 1300 proprietatea sa.

În pofida condițiilor meteorologice dificile, șoferul nostru se deplasa cu viteza de 80-90 km pe oră și doar rareori depășea corect. Aceasta a rezultat după accident

din depozitiile celor care rămîneau în urmă după ce erau dublați de autoturismul condus de C.I. În dreptul kilometrului 18, pe șoseaua sus-amintită, el se angajează din nou într-o depășire neregulamentară și nu mai poate evita coliziunea în plin cu un autobuz care circula din sens opus. Lovitura a fost atât de puternică încît autoturismul a pătruns cu întreaga parte din față sub bara de protecție a autobuzului. Șoferul, soția sa, aflată pe locul din dreapta, și o pasageră care ocupa un loc pe fotoliul din spate au decedat pe loc,

iar soțul acesteia a fost rănit foarte grav. Cei care ocupau locurile din spate fuseseră luați ocazional doar cu cinci kilometri înainte de locul unde s-a comis accidentul.

Trecerea în revistă a antecedentelor șoferului decedat în accident și a circumstanțelor în care a avut loc acest grav eveniment rutier conduc la concluzia că acest om și-a «căutat» parcă moartea. După ce în septembrie 1975 a obținut permisul de conducere, la 19 noiembrie dreptul de a conduce i-a fost suspendat pe două luni pentru încălcarea regulilor de depășire.

Așa cum am arătat mai sus, deși vizibilitatea în unele locuri era redusă (sub 20 de metri), conducătorul auto se depășea cu viteză mult prea mare atît în raport cu condițiile meteorologice, cît și cu experiența sa extrem de redusă la volan (nici trei luni de conducere efectivă a autovehiculului). Cu prilejul cercetărilor, s-a constatat că acul vitezometrului se înțepenise la 90 km pe oră. În afară de defectuoasa reglare a vitezei în funcție de factorii arătați mai sus, șoferul a riscat de fapt cu prilejul fiecărei dublări efectuate incorect pe un drum care, datorită numeroaselor serpentine, cu zone lipsite de vizibilitate, trebuie abordat cu prudență chiar și pe timp frumos. De regulă, persoanele care încep învățarea conducerii autovehiculelor la o vîrstă mai înaintată (cazul lui C.I.) sînt handicapate datorită tormării cu mai multă greutate a deprinderilor. Ele compensează, de regulă, acest lucru printr-un spor de prudență și prin evitarea unor manevre de natură a-i pune în pericol.

Consider că Miliția de la Satu Mare a făcut bine expunînd public epava autoturismului. Pe pancarta care explică împrejurările, cauzele și consecințele accidentului, există însă o rubrică: copiii care au rămas fără părinți, ca urmare a evenimentului produs. În cazul nostru, doi copii: o fată studentă și un băiat de 17 ani, elev la liceu, în familia C.I. și un copil de un an și jumătate în familia soților pasageri ocazionali.

Stimați șoferi, priviți resturile mașinii din fotografie și reflectați, iar cînd conduceți vă rugăm să vă gîndiți și la copiii dumneavoastră.

Nu uitați că în circulație, nu e bine niciodată să considerăm că știm totul. Chiar și după 20 de ani de conducere mai ai cîte ceva de învățat. Cu atît mai mult cînd pe parbriz «portocalia» cu semnul mirării îți amintește mereu acest lucru.

Colonel VICTOR BEDA ■



Repetiție la Teatrul de Comedie: **JOCUL DRAGOSTEI ȘI-AL ÎNTÎMPLĂRII** de Marivaux
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

CRONICA SPECTACOLELOR

drama iubirii, crimei și pedepsei fără îndurare, fără echivoc

Într-un decor alb, de pînă de sac, ca într-un rafinat salon de grafică modernă, cu umbre simulate, la o masă lungă de lemn în care se simt nervii întinși ai pădurii și viueul rîurilor de afară, cu două lavițe prelungi de care se lovesc ca orbii oamenii duri ai pămîntului și ai sentimentelor telurice, se prăbușește, ca într-o îmbrățișare de dragoste și de ură, «Năpastă» lui I.L. Caragiale, drama iubirii, crimei și pedepsei fără îndurare, fără echivoc. Spectacolul e coșeșitor. Drama Ancăi, a acelei neînduplecate și cinice femei care pînă dește o viață răzburarea primului bărbat omorît tilhărește la drumul mare, halucinantă degradare a ucigașului Dragomir strîns de git metodic pentru a-și des-tăinui în sfîrșit crima, tragedia nebulului Ion cutreierînd ocnle nevinovat și evadînd ca o pasăre sfîșiată ca să-și întilnească propria moarte, pînă și obsesia senzualității care îl transformă pe Gheorghe într-un instrument arbitrar al răzburării, compun aproape simetric, ca în tragediile antice, catharsis-ul spectacolului. Dincolo de datele imediate ale piesei, la capătul celălalt al mesei de lectură, s-a aflat un mare regizor: Alexa Visarion. Spectacolul său e dens, apăsător, te absoarbe din condiția imediată, firească și uneori frivolă a cotidianului și te proiectează în miezul fierbinte al dramelor noastre adînci, al dramelor cu care venim din țeasta munților și din prăpastiile amenințătoare și totuși curate ale ființei și ale naturii noastre. Anca nu șovăie, Anca amină pînă se convinge de adevăr și acționează cu violența cuțitului împlîntat de Dragomir (în dezlănțuită destăinuire) în masa albă a judecării care împarte scena în două, ca un hotar între viață și moarte, între realitate și nebunie. Ceea ce urmează e neantul. E evadare în neant.

Actorii au scos din anonimul subsolului Teatrului Giulești unde se joacă de mult acest spectacol, și unde, paradoxal, după atîtea reprezentații, a rămas proaspăt. Gesturile exacte, echilibrate, mișcarea expresivă, rostirea bogată în sensuri, supravegheată de luminile ochilor care răscolec interioarele noastre de conștiință, obișnuite în ultima vreme cu drame mărunte și fade, fac din Dorina Lazăr o veritabilă tragediană. Ea este asemenea compenei de la fîntînă în această piesă. Corneliu Dumitruș are expresia coșmarului care-i bîntuie viața și care-l macină; glasul lui cavernos, mișcățile lui brutale, de animal hăituit, incolțit, beția uzurpîndu-i luciditatea și în suflet renunțarea la luptă, predarea în mîinile dușmanului său cu care a împărțit patul, Anca, sînt magistral interpretate de acest actor. N-am văzut niciodată, nici chiar în vechea interpretare de pe scena Teatrului Național, un Dragomir atît de patetic.

Florin Zamfirescu a renunțat la zbuciumul epileptic al interpretărilor standard în rolul lui Ion. El are candoarea și nebulina crudă a nevinovăției omeșului care face să se cutremure în noi toate fibrele sensibilității. Florin Zamfirescu atinge aici sublimul.

În acest ansamblu de actori, Dan Tufaru, în rolul lui Gheorghe, zgircit înzestrat de autor, este o prezență exactă, dureroasă în obsesia ei, dar și ridicolă prin agitația frivolă și prin graba cu care se supune voinței femeii.

Și reflectoarele se sting sub ochii Dorinei Lazăr care ne urmăresc, ca un spectru, dincolo de final, într-o imagine a implacabilului.

mică publicitate

Fotbalul, pentru care mor oameni de infarct în tribune, se sparg televizoare sau se aruncă pe fereastră aparate de radio la care se transmit meciurile de duminică, fotbalul, pentru care intră oamenii la închisoare și se sinucid, pentru care fanaticii merg pe jos sute de kilometri ca să apuce un loc în craterul lunar al stadioanelor; fotbalul care scurtcircuitează viața orașelor și paralizază arterele de circulație în după-amiezile și în serile de campionat, s-a născut în anul 1863, cînd s-a desprins, prin regulament, de rugby, și a murit vineri, 23 ianuarie 1976, în jurul orei 19,30, pe scena Teatrului Giulești, unde se joacă piesa Fotbal de Mircea Radu Iacoban.

A. DOHOTARU ■

cine, ce, unde, cînd ?

Eveniment la Opera română — două spectacole cu **Olandezul zburător**. La noi Wagner se cîntă ori prea rar, ori deloc! Iar cînd se cîntă, spectacolele sînt programate la foarte mică distanță în timp! Sub conducerea lui Constantin Bugeanu au evoluat basul Nicolae Florei și tenorul George Lambrache, alternativ bașii Ioan Hvorov și Mihai Panghe, precum și soprana Lucia Becar, posesoarea unei frumoase și bine controlate voci, precum și a unui joc de scenă sobru și expresiv.

● La Palatul Sporturilor și Culturii — un mare spectacol folcloric a adus în fața publicului ansam-

blul folcloric **Doina Bucureștiiului**, înaintea unui important turneu în Australia și Noua Zeelandă. S-a făcut remarcată, în afara dansurilor foarte frumoase, coregrafiate de Ion Baciu, prezența unui nou cuplu în muzica populară: Ionela Prodan-Ion Dolănescu. Fără a mai reedita clișee cunoscute, reclamate de un anume gust al publicului, cei doi cîntăreți de frunte au demonstrat că-și pot alcătui repertoriul exclusiv din cîntecul popular autentic (și deci va-lorose), — influența Ionelii Prodan făcîndu-se simțită.

D. ȚECU ■

BLOCNOTES

Oamenii de teatru știu mai bine decît mulți alții că este mai ușor să cedezi decît să rezisti amabilității, solicitării, presiunii și revindicărilor agresive ale ansamblului artistic din care fac parte. Numai că după aceea urmează invariabil plictisurile. Sau plictisul. A spune «da» e un fel aparent și laș de a încheia pace cu toată lumea și de a te pune la adăpost (provizoriu) de orice griji. La prima vedere «da»-ul unește și solidarizează, iar «nu»-ul separă și coalizează adversități latente, dar fățișe. În realitate, aprobarea (completentă, lipsită de convingere, stoarsă prin seducție sau ofensiv) poartă în sine grave primejdii și nu rezolvă nimic. Te păcălești, cel mult, pe tine însuși. Fiindcă nu poți mulțumi pe toată lumea și, în nici un caz, dintr-o dată. Fiindcă, oricîtă satisfacție i-ai prilejului unui actor ori regizor, singura satisfacție care contează numai el și-o poate oferi: creînd un rol sau un spectacol care să-l exprime și astfel să-l întregescă. Fiindcă o afirmație în lumea artei, ca și în viață, nu are valoare fără negațiile corespunzătoare care-i dau greutate. De ce să-i mint pe ceilalți, de ce să mă amăgesc pe mine? Pe scurt, nu cred că este posibil ca într-o stagiune nouăzeci de actori să dețină toți rolurile principale în opt piese. Nu cred — în ciuda celebrei vorbe — nici că harul și bunul-simț sînt în mod egal repartizate. Nu cred nici că fiecare actor e egal cu sine de cum a pus piciorul pe scenă în primul spectacol și plină la cele din urmă și că joci mai bine mine decît azi, iar poimîine și mai bine, sfîrșind automat printr-o capodoperă. (Uneori progresul în artă urmează constatările că nu mai progresezi, devenind martorul tau împotriva ta). Tot așa cum nu cred că un interpret se poate realiza dintr-o dată, fără

experiență de scenă și viață. Nu cred că zorul de a te impune e neapărat rodnic. (Din cauza nerăbdării Orfeu a pierdut-o pe Euridice).

Dar sînt convins că e profund condamnat să lași o vocație în paragină, să nu-i dai ocazie să se împlinescă sau măcar să se verifice, să nu inflorescă, rămînînd numai un nume pe statul de plată al teatrului și frustînd astfel publicul și interpretul de două drepturi care nu sînt la urma urmei decît unul. Sînt convins că în fața instanțelor artistice și a celor ale conștiinței ești condamnat dacă deturnez un talent din drumul lui, ori îi ceri mai puțin decît poate dăru.

Cum lucrurile nu sînt întotdeauna certe în viața artei, și cum nu există o unitate de măsură a înzestrării actoricești, cum teatrul e sediul predilect al surprizelor și cum temperamentul nostru, al celor ce-l fac, e altul decît al ziditorilor de catedrale, care au modestia de a dispărea în fața construcțiilor lor, rămînînd anonimi și, mai ales, cum un ansamblu are datorii mai mari față de cei ce vin să-l vadă decît față de cei ce vin să fie văzuți în spectacole, a accepta sau a refuza o piesă, un rol, un regizor e o permanentă și istovitoare dezbateră cu tine. O răiesc. Și nu e o melodramă unde unii au categoric dreptate și alții nu, ci o «piesă» unde fiecare are și n-are dreptate, dar pentru aceasta se reclamă o opțiune radicală și o hotărîre energică. Am ales și sînt hotărît. Teatrul Național nu va acorda o primă de încurajare medicrității, doar pentru că așa ne-ar fi nouă, și doar nouă celor ce lucrăm în colectivul său, mai comod. Numai astfel va putea deveni prima scenă a țării ceea ce se cuvine să fie în ansamblul culturii noastre, numai astfel va răspunde ea obiectivelor ei estetice și educative. Iar aceste obiective reclamă o cît mai fermă, o cît mai judicioasă valorificare a potențialului artistic. Ea e perfect posibilă și necesară.

RADU BELIGAN ■

CRONICA TV

singurătate în doi...

Pustiul care se așterne în casele fără copii, urîtul care crește odată cu vîrsta, zădărnicia pe care o simți atunci cînd tot ce ai realizat prin străduință rămîne de prisos pare să exprime o femeie ajunsă la vîrsta cînd nu mai este posibilă o naștere: «plingem și spunem doamne, de ce am trăit, că degeaba am trăit și degeaba mor... noi simțim mereu o singurătate și un dor de copii».

În cadrul emisiunii «Familia», urmărită cu interes pentru tematica sa, reportajul-anchetă intitulat sugestiv «Singurătate în doi»... a dat prilej, prin ideea excelentă ce stă la baza materialului, meditației asupra rostului adînc, al bucuriei firești simțite odată cu împlinirea familiei prin naștere și creșterea copiilor. Specialiștii vorbesc despre psihologia cuplurilor sterile, unele ajunse în această situație și datorită întreruperilor de sarcină, traumatism atît pentru organism, cît și pentru psihic. Cu toate sfaturile însă, în multe cazuri, egoismul este mai puternic. Se vrea mașină, se vor distracții, mobile, lux, cabană și pentru toate acestea copiii sînt piedici. Așa că întregul efort al cuplului se îndreaptă către obținerea acestora, dar, vai, se dovedesc a fi reci, nedurabile pentru sufletul cald al omului.

Se spune că o femeie nu ajunge la o dezvoltare completă, armonioasă din punct de vedere psihic-afectiv și somatic decît după ce a dus o sarcină pînă la capăt și a alăptat. De aici îmi explic dorința ardentă a unor femei care nu-și găsesc locul, se supun unor tratamente îndelungate cu o perseverență de ani și ani de zile numai în speranța de a putea deveni, oricît de tîrziu, mame. Se întîmplă adevărate miracole

în climatul familial cînd pătrunde în casă ca o lumină nouă expresia, rodul unei iubiri, copilul. Reportajul televizat pledează cu mijloace publicistice convingătoare tocmai pentru sănătatea și durabilitatea cuplurilor. Auzim glasul unor părinți posibili și dorința încă trează de a se regăsi în urmașii firești «De zece ori mai norocoasă soartă /Ar fi să ai, în zece renăscînd: /Ce-ai mai putea să pierzi intrînd în Moarte, /Cînd în urmași ai vieții pe rînd?» (Shakespeare)

Realizatorii Ion Dumitrescu și Mihai Crîșmaru, investigînd mulți subiecți, aduc pe micul ecran doi bătrîni de la azil care n-au avut copii și, cu toată ocrotirea pe care o simt acolo, în cămin, rămîn pustii și singuri, fără sprijin. Nu trebuie să se înțeleagă prin sprijin un ajutor concret, material, ci faptul că nu există cineva apropiat, cineva din singele tău, care te știe că ești, pe care îl știi că există și va exista.

Regăsirea în copii adoptați ca în exemplul oferit în anchetă este emoționantă. Cupluri sterile, nu din vina lor, găsesc o tot atît de mare bucurie ca aceea a părintelui natural prin înfiere. Reportajul redă nuanțat comuniunea, schimbarea de ritm, atmosfera creată de prezența copiilor într-o ambianță pînă atunci rece. Privirea copiilor și vorbele părinților care prin ei și-au găsit rost se compune într-un dialog ce transmite trăiri.

Tema amplă, cu rezonanță în multe sensibilități, merită să fie reluată și adîncită, punîndu-se destine în paralelă, arătînd nu numai prin declarațiile participanților la anchetă, ci și prin consecințele reale dramele care se produc.

COMAN ȘOVA ■

CRONICA MUZICALĂ

„pasărea rock“... în atmosferă de concert

Concertul bucureștean al formației Phoenix, intitulat **Îmă eu**, conform unui citat din Dimitrie Cantemir, prezintă versiunea scenică în manieră show a dublului album editat de curînd la Electrecord, **Cantofabula**. Ce am remarcat, în mod special, în timpul concertului? Mai întîi faptul că, din punct de vedere muzical, phoenixii nu se pot acomoda cu haina strîmă a unei partituri pe care să o urmărească extrem de riguros. Concertul lor nu este o execuție în direct a muzicii imprimate pe disc. Personalitatea lor nu se lasă încușată nici chiar în rigurile propriilor lor creații. Muzica lor e vie, pulsează încontinuu, primește mereu infuzia unor debordante inventivități și improvizajii. Unele variațiuni de temă «sunau» altfel decît pe disc. Am remarcat, mai ales în **Pasărea rock... and roll**, care, între altele fie spus, ni s-a părut mai interesantă decît în varianta discografică, expresia unei frenezii melodice și ritmice deosebite. Este poate pentru prima oară, cu ocazia acestui concert, cînd phoenixii fac dovada multipleurilor lor posibilități interpretative. Dincolo deci de valoarea intrinsecă și sugestivă a creației lor, reactualizînd lumea fantastică și misterioasă a animalelor mitice, cu implicații în spiritualitatea românească, își fac aici simțite prezența profesionalismului lor, meșteșugul, capacitatea de încorporare într-un sound unitar și puternic, a tuturor cuceririlor

rock-ului și hand-rock-ului mondial, impregnate cu sonorități arhaice românești, tot edificiul sonor fiind susținut de o formidabilă bază ritmică asigurată magistral de Ovidiu Lipan.

Am avut însă, cu ocazia acestui concert, revelația formei — dacă se poate spune așa — a evidențierii ei expresive în dauna conținutului. Știm în ce constă valoarea muzicii acestui dublu album: în tematica unitară, în universul fabulos, mitic, recreat cu implicații în conștiința prezentului. Adică în conținut. Din păcate însă, mai mult decît pe disc, conținutul nu ni se relevă în toată complexitatea lui. Cuvintele nu se aud sau, mai bine-zis, nu se înțeleg, costumele și luminile — la înălțimea unui show internațional — nu se integrează în relevarea temei, ca asemenea muzicii, rămîin frumoase în sine. Un ascultător neavizat nu ar înțelege nimic din zoosofia propusă. Am ascultat însă cu plăcere muzica, o muzică de calitate, topînd într-un tot unitar sonoritățile vechi, populare, medieval-culte, ori moderne. De aceea e poate nevoie de prezentator (în concert Octavian Ursulescu), de aceea ascultătorul ar trebui familiarizat dinainte cu universul tematico-muzical. Muzica acestei formații a atins un asemenea grad de cultivare a expresiei încît pentru a o înțelege plenar este nevoie de o inițiere atentă și competentă.

NICOLAE SPIRESCU ■

O ÎNTREBARE DIN MERS

— După câte am observat, majoritatea filmelor de actualitate sînt semnate de regizori tineri. Cei din generația vîrstnică sînt rareori anorați în prezent. Cum vă explicați acest fenomen?

— Întrebare de acupunță! Într-adevăr, de ce? Un fapt e clar: filmele pe care noi le numim «de actualitate», pentru a le situa cronologic, pentru că, în fapt, nici un film nu poate să fie altfel decît «de actualitate» (Burebista avînd șansa de a fi chiar mai implicat în prezent decît un tață de duminică sau un savant de joi), deci «filmele de actualitate» alcătuiesc o categorie dificilă. Să spunem de-a dreptul: cel mai greu este să faci film de actualitate. Pentru cel care vrea să înțeleagă, adică pentru cel care nu face pe parașutul din alte sisteme solare, acest fapt este de înțeles. Un film de actualitate este un act de pionierat, o lucrare de desțelenire într-un timp necerut. Aducem în fața omului o realitate asupra căreia istoria nu s-a pronunțat. Verdictul ei nu stă deci în spate, ci în fața ta. În schimb, Podul înalt se află de cele mai multe ori în propria ta conștiință, iar în acest gingaș cuvînt, se știe, nu se luptă nici călare și nici cu iataganul. E firesc deci ca aici, în actualitate, să fie controversate cele mai aprinse. Aici e zona cea mai fierbinte, cea mai complexă, uneori cea mai inclicată. Aici e nodul vital. Aici e deci nevoie de cei mai înțelepți, dar și de cei mai curajoși.

De ce «cei mai vîrstnici» nu «ancorează» de pe linia-nții? Eu cred că pentru că pot să-și permită! Pentru că meritele lor, unele considerabile, acumulate de-a lungul anilor le dau azi posibilitatea să aleagă. Nu eu sînt chemată să fac procesul acestei nedorințe de a sta acolo unde e cel mai greu. Ca orice spectator, am dreptul să trag unele concluzii.

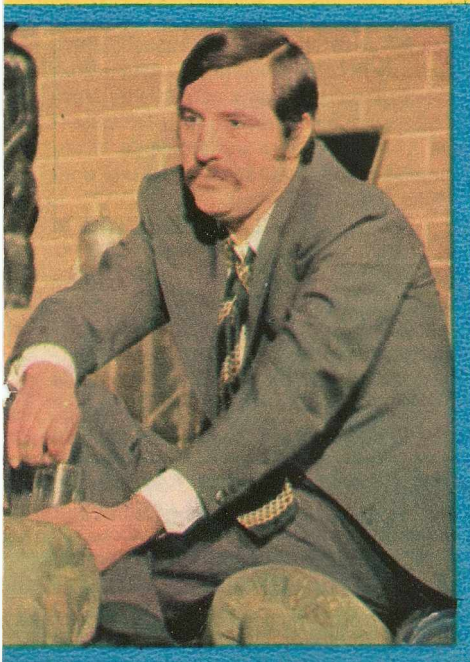
— Prima: — dacă înțelepții se retrag și curajoșii nu se prezintă, rămîn «cuminti», dar de pe urma prea marii cuminții n-a prea ramas nimic sau au rămas cîteva carcace de idei. De pildă: el, luminosul, el, cel puț, vrea să introducă o metodă mai rațională. Toată lumea din fața ecranului este de părere că bine face. Să-ncerce! Aproape toată lumea de pe ecran gîndește la fel, dar el, celălalt, tenebrosul, impurul, tehnocratul, el zice că nu se-ază de-a cerneșul evidenței și se opune copilărește, pînă cînd...

— A doua concluzie ar fi: cînd veștii curajoși obosesc și cînd cuminții nu pot să facă față, legile obiective ale societății și artei (și nu numai ele) scot la iveală energii noi. Nume noi. Se inventează, de pildă, un Daneliuc ca să semneze Cursa. Cursa nu e un film providențial, dar e o bună parabolă despre acel «schimb de mine» care, dacă e nevoie, e gata să intre în arenă chiar de azi.

— În sfîrșit, a treia concluzie: este adevărat că «cei din generația vîrstnică — cum îi numiți dumneavoastră — nu sînt anorați în prezent». Dar iată că ceva, parcă, a început să miște chiar în această frază. «Ilustrele...» sînt opera unui Blaier revigorat, aflat peste noapte în mare formă, iar Blaier nu mai e demult un nou venit. E numai o dovadă că hotarul trebuie pus nu între cei vîrstnici și cei nevîrstnici, ci între cei care pot și cei care nu pot.

ECATERINA OPROIU

Un nume cunoscut al tinerei generații de actori lanșati de prima scenă a țării: COSTEL CONSTANTIN



BUCURIILE FOLCLORISTULUI ROMÂN

Rothenburg ob der Tauber. Așezat pe «Calea Romantică», acest orașel din R.F.G., înălțat între dealuri împadurite, strîns între ziduri groase cu turle și metereze, mărunț labirint scîldat în flori și soare, trezește pe călător în plin ev mediu.

Pe o stradă lăturălnică, o ferestruică în zidul unei masive magazii, neclintit rămasă de secole, este populată de păpuși îmbrăcate oriental. Cu litere gotice: «Cel mai mic teatru din lume». Cu 50 de pfeingi păpuși, acționate mecanic, încep, automat, să prindă viață, joacă și cîntă... Pe cînd furișăm o privire prin poarta lăturălnică de birne, întredeschisă, un bărbat între 2 vîrste, cu ochii pătrunzători, ne-a poftit într-o imensă hală ce te purta cu gîndul la încăperile alchimistilor, a magicienilor medievali. Prima impresie: o harababură. Îngrămădeală de lemnărie, păpuși, cirpe, fierărie, decoruri pictate. Înaintăm ferindu-ne de personaje spînzurate între lăzi, mese cu borcane și pensule, nenumărate scule și felurite instrumente muzicale.

Cu nespusa prietenie, curiosul personaj ne-a îndemnat, pe o scara cam subredă, în supanță. În jurul unei mese rotunde, pe confortabile fotolii, am aflat că el este tatăl păpușilor, că mai are și alte numeroase pasiuni. A construit nenumărate instrumente muzicale medievale perfecționate, pentru care a dobîndit multe brevete, premii, medalii de aur. Ne-a cîntat la diferite instrumente ieșite din mina-i dibace. Sonorități de o puritate învîluitoare... Într-un colț, un pian neobișnuit construit pe prima parte a Sonatei lunii de

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

brecht la oradea

Cînd Bertolt Brecht a scris Dreigroschenoper (Opera de trei parale) nu avea nici 30 de ani. Se cunoaște că autorul a «împrumutat» atît acțiunea cît și personajele piesei de la John Gay (Beggar's Opera). Brecht însă demonstrează sarcastic următoarea teză: între delincvent și burghez există doar o deosebire de nuanță. Această piesă, cea mai puțin brechtiană, i-a adus poate cel mai mare succes acestui mare dramaturg al secolului nostru, despre care Lyon Feuchtwanger afirma: «Ca și Shakespeare și Molière, Brecht e un om de teatru înnăscut... În el poetul l-a întregit pe regizor, iar regizorul pe poet.» Piesa este arhicunoscută și toțiș fiecare nouă montare ridică probleme, cum bunăoară în jurul operei lui Brecht nu se opresc discuțiile nici astăzi, la douăzeci de ani după moartea sa.

Piesa lui Brecht i-a dat lui Farkas István largi posibilități să etaleze calitățile sale de regizor. Jocul plin de vervă imprimat actorilor, sublinierea celor mai fine nuanțe ale textului captivează pe spectatori, care răsplătesc deseori cu aplauze cele mai izbutite secvențe din desfășurarea spectacolului.

Marele merit al lui Farkas István (ajutat de decorurile adecvate ale lui Biro I. Geza) în montarea piesei este acela că sub indicațiile sale toți cei 25 de artiști care apar pe scenă formează un ansamblu omogen, fiecare avînd o concepție clară asupra rolului care i-a fost încredințat. Distingem dintre ei pe Cseke Sándor (acest remarcabil artist a sărbătorit jubileul a treizeci de ani de cînd joacă la Oradea) și pe Halasi Gyula în rolurile principale, precum și apariția mai mult decît promițătoare pe scenă a tinerelor artiste Csiky Ibolya și Csoma Judit.

Secția maghiară din Oradea a dovedit și cu acest spectacol că se află printre ansamblurile dramatice cu un profil distinct în peisajul vieții noastre teatrale.

CRONICA FILMULUI

„dincolo de pod” sau discursul poetic al lui mircea veroiu

Cinematografia noastră s-a greșit adresîndu-se din nou uneia din operele fundamentale ale literaturii românești indiferent cît s-ar putea discuta despre oportunitatea unei ecranizări, în 1976, după «Mara» lui Slavici. Privită în lectura lui Mircea Veroiu, substanța cărții nu e niciodată trădată, interpretarea nu-și instrăinează spiritul sursei și orice încercare de a pune ostentativ față în față litera romanului cu secvențele filmate n-ar duce decît la speculații inutile. Indiferent de ceea ce a păstrat sau a adăugat Veroiu — fie că este vorba de finalul atît de vehement contestat pe vremuri de lorga, fie că este vorba de includerea unor personaje noi ce aduc ideea acțiunii conștiente în spiritul istoriei — «Dincolo de pod» ni se oferă drept o lucrare cinematografică împlinită, cu existență proprie, rod al unei gîndiri artistice mature. Ceea ce ne bucură în primul rînd, meditănd la destinul filmului românesc, este existența unor asemenea regizori capabili să elaboreze în imagini, și nu să ilustreze, punînd în deplin acord trăirile umane cu expresia lor vizuală. Veroiu ne include, ca spectator, într-un univers care nu este numai lumea romanului lui Slavici, fie ea privită cu luciditatea detașării pe care și-o conferă timpul. Micul ting ardelenc nu a fost înțeles nici un moment ca decor, ca fundal pentru manifestarea acțiunii umane, reconstituirea unei epoci îndepărtate devenind reconstituirea spiritului acelei epoci. Pitorescul facil, descriptivismul prețios — atît de frecvent alătădată — nu au nimic de a face cu stilul acestui film. Autorii compun o structură în care stările sufletești ale personajelor și ambianțele se condiționează continuu și dinamic, rimînd ca într-un discurs poetic: ei nu decupează gesturile și faptele oamenilor dintr-o realitate care le-ar conține, ci ne propun o viziune sensibilă asupra acestei realități.

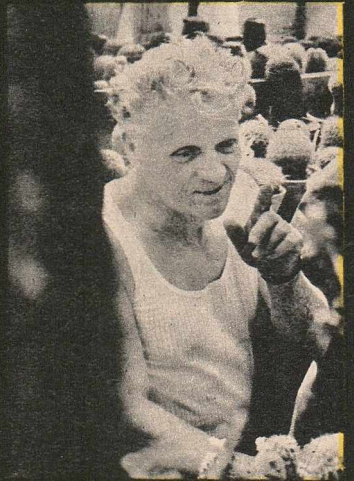
Evoluînd în spațiul social și moral al epocii, purtîndu-și ca o povară condiția, personajele din «Dincolo de pod» se definesc tocmai printr-o permanentă raportare la această condiție socială pe care caută s-o înțeleagă, s-o domine sau s-o depășească și nici unul dintre ele nu poate fi interpretat decît în funcție de această confruntare — fie că ea se exprimă în starea de tensiune a conflictului, fie că acest conflict s-a consumat cîndva. Felul în care au plătit sau plătesc prețul reușitei sau eșecului marchează locul fiecărui personaj în structura acestui univers, unde traiectoriile lor se întîlnesc și se despart într-o mișcare continuă. Mara — ale cărei virtuți etice definite prin muncă și chibzuință, dirzenie și responsabilitate erau afirmate de Slavici ca reacție de apărare a umanului în fața unui mecanism social apăsător, Hans — ale cărui resurse sufletești se dovedesc insuficiente în tentativa de a-și depăși mediul și epoca, Burdea — inventat de autor ca o ipostază necesară în perioada dinaintea revoluției, Huber sau maica Aegidia sînt, în interpretarea Leopoldinei Bălanuță, a lui Andrei Finți, Ovidiu Iuliu Moldovan, Mircea Albușescu și Irina Petrescu, existențe vii încărcate de sensuri profunde. Maria Ploae aduce în rolul Sidei acea forță sufletească menită să alimenteze în jurul ei tensiunea vieții. Sida vine să se ridice deasupra cadrului strîmt al mediului trecînd peste prejudecățile sociale și religioase și lăsînd în locul lor spațiu de manifestare pentru trăirea autentică, pentru sentimentele firești și nobile ale omului, pentru dragoste, și astfel sensurile umaniste ale romanului se regăsesc îmbogățite. Tot așa cum prezența lui Burdea și a grupului de revoluționari, a căror credință se autentifică prin jertfă, e în măsură să propună dimensiuni noi, care nu contrazic spiritul cărții. Mircea Veroiu și echipa sa, din care nu pot să nu fie citați semnatarii imaginii — Călin Ghibu —, decoriilor — arhitect Nicolae Drăgan, costumelor — Hortensia Georgescu, ne-au oferit un film elaborat cu multă sensibilitate artistică, unitar ca stil, necontaminat de microbul plasticizării excesive. Multe din experimentele și căutările de expresie pe care Veroiu le-a practicat la începutul carierei sale, ajungînd adesea pe terenul gratuității, sînt acum simple amintiri. Chiar dacă i-am putea reproșa autorului rețineri de a căuta să ofere acestei lecturi într-o viziune modernă a «Marei» implicații filozofice mai generoase, capabile să stimuleze reflecția omului contemporan asupra condiției umane, «Dincolo de pod» rămîne un film de referință.

EUGEN PATRICHE

INSTANTANEE



D.I. SUCHIANU, omul care a văzut mii de filme



Sculptorul VIDA GHEZA în atelierul său din Baia Mare



FORY ETTERLE, actorul tuturor posibilităților

O emblemă a cîntecului popular: SOFIA VICOVEANCA



Fotografiile de EMANUEL TÂNJALĂ și ION PREDOȘANU



Celostátní festival politické písně Sokolov 76

čestné uznání

SKUPINĚ FLACARA GROUP

za vystoupení a písně bojující proti imperialismu,
za mír a pokrok ve světě

Chimbor Espirit
Tiskárna ÚV KSČ

25. února 1976

Diploma (in facsimil) acordată de organizatori cîntăreților din Cenaclul Flacăra prezenți la Festivalul cîntecului politic Sokolov 1976.

CENACLUL FLACĂRA PREZENT LA

o veritabilă olimpiadă muzicală: FESTIVALUL CÎNTECULUI POLITIC, SOKOLOV 1976

A revenit de la Festivalul cîntecului politic, Sokolov 1976, din R.S. Cehoslovacia, desfășurat între 23 februarie și 1 martie, grupul participanților români, interpreții și compozitorii de muzică folk Anda Călugăreanu, Mircea Vintilă și Nicu Alifantis. I-am întilnit pe culoarul redacției în chiar dimineața sosirii, volubili, gata să-și deșerte sacul cu noutăți și cu impresii. Eram, dealtfel, foarte curioși, mai întii de palmares. Rezultatele concursului (știam că e vorba de un concurs) nu ne parveniseră pînă astăzi, joi 4 martie. Așa că prima întrebare a sunat firesc: ce loc ați ocupat? Dar, din punctul acesta de vedere, amatorii de clasamente, de concursuri și de comparații vor avea o deziluzie. Festivalul nu a avut un caracter competitiv, a fost o grandioasă și sărbătorească trecere în revistă a cîntecului politic din mai multe țări. În afara gazdelor și a cîntăreților români au participat la această veritabilă olimpiadă muzicală a cîntecelor angajate, cu caracter militant, cîntăreți și compozitori din Argentina, Bulgaria, Cuba, Grecia, Irlanda, Polonia, Portugalia, R.D. Germană și R.F. Germania și U.R.S.S. În acest context, în prezența unor stiluri și tradiții afte de diferite, cîntecul românesc

angajat a sunat mîndru și emoționant și s-a bucurat de frumoase aprecieri din partea celorlalți participanți, a presei și a publicului. Avem în față cîteva ediții ale programului de sală special tipărit de organizatorii festivalului. În fiecare număr cîntăreților români le sînt rezervate spații largi cu fotografii și texte prezentînd activitatea lor și tradițiile cîntecului tînar revoluționar românesc, a muzicii folk în țara noastră. Sub titlul «Flacăra», programul din 28 februarie propune un articol de fond care informează cititorii săi despre cadrul organizatoric al Cenaclului Flacăra, despre spiritul de emulație care guvernează această modalitate specifică de coborîre a cîntecului și poeziei în Agora. Dealtfel, concurenții români au apărut sub titulatura comună de Flacăra-Group și așezarea lor sub programul politic și estetic al unei reviste editate de Frontul Unității Socialiste a trezit un deosebit interes.

Desfășurat în două etape, la Sok și Praga, în fața unor săli arhiptine și entuziaste, Festivalul cîntecului politic Sokolov 1976 a prilejuit o nouă afirmare internațională a cîntecului tînar românesc. S-a dat posibilitate cîntăreților angajați din diferite țări să se cunoască, să-și con-

Sokolovská se stále opět festival politických písní v celé republice i se uskonal. Celým ústředím mi přišlo jako a přičiněním a vědomím pokračovali na závodech, v ústředí i ve městech. Každý z nás se těšil na setkání, jaké jsou tyto festivaly a jaké jsou tyto festivaly. Znovu se tuží k neopracované a širocejšímu dělení koncertů mezi jednotlivé a interprety.

Přípravě jsme také prošli, aby celostátní festival byl přínosem pro další rozvoj tohoto důležitého kulturního projektu. Za všechny organizátory, kteří již od prvního ročníku roku podělali se na přípravě festivalu, mohu prohlásit, že jsme ušli všichni, aby celostátní festival byl co nejatraktivnější akcí. Jáse rád, že celostátní festival politické písně se stal již pojmem, který je spojen a našim kulturním děním, průmyslovým ústředím. Věřím si i toho, že získává mezinárodní evak a že jsme letos uvideli větší počet zahraničních účastníků. Dále zde přifitnost porovnat úroveň naší a zahraniční tvorby politické písně. Černým přínosem festivalu je i to, že politická píseň přinesla na závodech nové interprety a

De objevě nových písničkářů v roce 1973 se celostátní festival otvírá výslovnou kulturní politikou akcí. Jeho význam je v letech roku patřičně připraven. V. ústředí KSČ, v uplynulých dnech i komunisté Sokolovská jednali na své ústředí koncertu, "důležitou úlohu hraje, že pracující našeho ústředí pod vedením komunistické strany jsou připraveni opřít národní ústředí přifitnosti akcí.

Pracující Sokolovská dosáhli v předání písní mnoha významných úspěchů. Zjednotili se ústředí přifitnosti, tyto výsledky mohou být, účelových akcí, sportovních i kulturních záležitostí.

I v kulturní oblasti realizujeme úspěšně ústředí ÚV KSČ, dokument k rozvoji kultury.

Na závěr jednoho přifitnosti, aby se jako

FESTIVALOVÝ ZPRAVODAJ

27. února 1976



Účastníkům u nás šlo o to, aby v festivalových podmínkách získali nové poznání a nové dooty

Nadomir NIKAI, tajemník ÚV KSČ Sokolov

EXKURZE S PÍSNIČKOU

Jaký jeden z největších ideů leninského PFT v Sokolově se uskonal vystoupení účastníků festivalu přifitnosti na závodech. Je proto logické, že letos se v této tradici v rozšířeném měřítku připravuje Druhý festivalový den se účastníky nejen z Sokolova, ale i z Kladova, Chomutova a dalších měst v Sokolově a podniku Státní Horní Jáchymov.

Škoda n.p. - závodech Státní výroby akce na gumo-remontu Sokolov. O tom, že se nejedná o pouhou tradiční akci, svědčí účast Leninských a socialistických akcí na 104. a 105. a 106. a 107. a 108. a 109. a 110. a 111. a 112. a 113. a 114. a 115. a 116. a 117. a 118. a 119. a 120. a 121. a 122. a 123. a 124. a 125. a 126. a 127. a 128. a 129. a 130. a 131. a 132. a 133. a 134. a 135. a 136. a 137. a 138. a 139. a 140. a 141. a 142. a 143. a 144. a 145. a 146. a 147. a 148. a 149. a 150. a 151. a 152. a 153. a 154. a 155. a 156. a 157. a 158. a 159. a 160. a 161. a 162. a 163. a 164. a 165. a 166. a 167. a 168. a 169. a 170. a 171. a 172. a 173. a 174. a 175. a 176. a 177. a 178. a 179. a 180. a 181. a 182. a 183. a 184. a 185. a 186. a 187. a 188. a 189. a 190. a 191. a 192. a 193. a 194. a 195. a 196. a 197. a 198. a 199. a 200. a 201. a 202. a 203. a 204. a 205. a 206. a 207. a 208. a 209. a 210. a 211. a 212. a 213. a 214. a 215. a 216. a 217. a 218. a 219. a 220. a 221. a 222. a 223. a 224. a 225. a 226. a 227. a 228. a 229. a 230. a 231. a 232. a 233. a 234. a 235. a 236. a 237. a 238. a 239. a 240. a 241. a 242. a 243. a 244. a 245. a 246. a 247. a 248. a 249. a 250. a 251. a 252. a 253. a 254. a 255. a 256. a 257. a 258. a 259. a 260. a 261. a 262. a 263. a 264. a 265. a 266. a 267. a 268. a 269. a 270. a 271. a 272. a 273. a 274. a 275. a 276. a 277. a 278. a 279. a 280. a 281. a 282. a 283. a 284. a 285. a 286. a 287. a 288. a 289. a 290. a 291. a 292. a 293. a 294. a 295. a 296. a 297. a 298. a 299. a 300. a 301. a 302. a 303. a 304. a 305. a 306. a 307. a 308. a 309. a 310. a 311. a 312. a 313. a 314. a 315. a 316. a 317. a 318. a 319. a 320. a 321. a 322. a 323. a 324. a 325. a 326. a 327. a 328. a 329. a 330. a 331. a 332. a 333. a 334. a 335. a 336. a 337. a 338. a 339. a 340. a 341. a 342. a 343. a 344. a 345. a 346. a 347. a 348. a 349. a 350. a 351. a 352. a 353. a 354. a 355. a 356. a 357. a 358. a 359. a 360. a 361. a 362. a 363. a 364. a 365. a 366. a 367. a 368. a 369. a 370. a 371. a 372. a 373. a 374. a 375. a 376. a 377. a 378. a 379. a 380. a 381. a 382. a 383. a 384. a 385. a 386. a 387. a 388. a 389. a 390. a 391. a 392. a 393. a 394. a 395. a 396. a 397. a 398. a 399. a 400. a 401. a 402. a 403. a 404. a 405. a 406. a 407. a 408. a 409. a 410. a 411. a 412. a 413. a 414. a 415. a 416. a 417. a 418. a 419. a 420. a 421. a 422. a 423. a 424. a 425. a 426. a 427. a 428. a 429. a 430. a 431. a 432. a 433. a 434. a 435. a 436. a 437. a 438. a 439. a 440. a 441. a 442. a 443. a 444. a 445. a 446. a 447. a 448. a 449. a 450. a 451. a 452. a 453. a 454. a 455. a 456. a 457. a 458. a 459. a 460. a 461. a 462. a 463. a 464. a 465. a 466. a 467. a 468. a 469. a 470. a 471. a 472. a 473. a 474. a 475. a 476. a 477. a 478. a 479. a 480. a 481. a 482. a 483. a 484. a 485. a 486. a 487. a 488. a 489. a 490. a 491. a 492. a 493. a 494. a 495. a 496. a 497. a 498. a 499. a 500. a 501. a 502. a 503. a 504. a 505. a 506. a 507. a 508. a 509. a 510. a 511. a 512. a 513. a 514. a 515. a 516. a 517. a 518. a 519. a 520. a 521. a 522. a 523. a 524. a 525. a 526. a 527. a 528. a 529. a 530. a 531. a 532. a 533. a 534. a 535. a 536. a 537. a 538. a 539. a 540. a 541. a 542. a 543. a 544. a 545. a 546. a 547. a 548. a 549. a 550. a 551. a 552. a 553. a 554. a 555. a 556. a 557. a 558. a 559. a 560. a 561. a 562. a 563. a 564. a 565. a 566. a 567. a 568. a 569. a 570. a 571. a 572. a 573. a 574. a 575. a 576. a 577. a 578. a 579. a 580. a 581. a 582. a 583. a 584. a 585. a 586. a 587. a 588. a 589. a 590. a 591. a 592. a 593. a 594. a 595. a 596. a 597. a 598. a 599. a 600. a 601. a 602. a 603. a 604. a 605. a 606. a 607. a 608. a 609. a 610. a 611. a 612. a 613. a 614. a 615. a 616. a 617. a 618. a 619. a 620. a 621. a 622. a 623. a 624. a 625. a 626. a 627. a 628. a 629. a 630. a 631. a 632. a 633. a 634. a 635. a 636. a 637. a 638. a 639. a 640. a 641. a 642. a 643. a 644. a 645. a 646. a 647. a 648. a 649. a 650. a 651. a 652. a 653. a 654. a 655. a 656. a 657. a 658. a 659. a 660. a 661. a 662. a 663. a 664. a 665. a 666. a 667. a 668. a 669. a 670. a 671. a 672. a 673. a 674. a 675. a 676. a 677. a 678. a 679. a 680. a 681. a 682. a 683. a 684. a 685. a 686. a 687. a 688. a 689. a 690. a 691. a 692. a 693. a 694. a 695. a 696. a 697. a 698. a 699. a 700. a 701. a 702. a 703. a 704. a 705. a 706. a 707. a 708. a 709. a 710. a 711. a 712. a 713. a 714. a 715. a 716. a 717. a 718. a 719. a 720. a 721. a 722. a 723. a 724. a 725. a 726. a 727. a 728. a 729. a 730. a 731. a 732. a 733. a 734. a 735. a 736. a 737. a 738. a 739. a 740. a 741. a 742. a 743. a 744. a 745. a 746. a 747. a 748. a 749. a 750. a 751. a 752. a 753. a 754. a 755. a 756. a 757. a 758. a 759. a 760. a 761. a 762. a 763. a 764. a 765. a 766. a 767. a 768. a 769. a 770. a 771. a 772. a 773. a 774. a 775. a 776. a 777. a 778. a 779. a 780. a 781. a 782. a 783. a 784. a 785. a 786. a 787. a 788. a 789. a 790. a 791. a 792. a 793. a 794. a 795. a 796. a 797. a 798. a 799. a 800. a 801. a 802. a 803. a 804. a 805. a 806. a 807. a 808. a 809. a 810. a 811. a 812. a 813. a 814. a 815. a 816. a 817. a 818. a 819. a 820. a 821. a 822. a 823. a 824. a 825. a 826. a 827. a 828. a 829. a 830. a 831. a 832. a 833. a 834. a 835. a 836. a 837. a 838. a 839. a 840. a 841. a 842. a 843. a 844. a 845. a 846. a 847. a 848. a 849. a 850. a 851. a 852. a 853. a 854. a 855. a 856. a 857. a 858. a 859. a 860. a 861. a 862. a 863. a 864. a 865. a 866. a 867. a 868. a 869. a 870. a 871. a 872. a 873. a 874. a 875. a 876. a 877. a 878. a 879. a 880. a 881. a 882. a 883. a 884. a 885. a 886. a 887. a 888. a 889. a 890. a 891. a 892. a 893. a 894. a 895. a 896. a 897. a 898. a 899. a 900. a 901. a 902. a 903. a 904. a 905. a 906. a 907. a 908. a 909. a 910. a 911. a 912. a 913. a 914. a 915. a 916. a 917. a 918. a 919. a 920. a 921. a 922. a 923. a 924. a 925. a 926. a 927. a 928. a 929. a 930. a 931. a 932. a 933. a 934. a 935. a 936. a 937. a 938. a 939. a 940. a 941. a 942. a 943. a 944. a 945. a 946. a 947. a 948. a 949. a 950. a 951. a 952. a 953. a 954. a 955. a 956. a 957. a 958. a 959. a 960. a 961. a 962. a 963. a 964. a 965. a 966. a 967. a 968. a 969. a 970. a 971. a 972. a 973. a 974. a 975. a 976. a 977. a 978. a 979. a 980. a 981. a 982. a 983. a 984. a 985. a 986. a 987. a 988. a 989. a 990. a 991. a 992. a 993. a 994. a 995. a 996. a 997. a 998. a 999. a 1000. a 1001. a 1002. a 1003. a 1004. a 1005. a 1006. a 1007. a 1008. a 1009. a 1010. a 1011. a 1012. a 1013. a 1014. a 1015. a 1016. a 1017. a 1018. a 1019. a 1020. a 1021. a 1022. a 1023. a 1024. a 1025. a 1026. a 1027. a 1028. a 1029. a 1030. a 1031. a 1032. a 1033. a 1034. a 1035. a 1036. a 1037. a 1038. a 1039. a 1040. a 1041. a 1042. a 1043. a 1044. a 1045. a 1046. a 1047. a 1048. a 1049. a 1050. a 1051. a 1052. a 1053. a 1054. a 1055. a 1056. a 1057. a 1058. a 1059. a 1060. a 1061. a 1062. a 1063. a 1064. a 1065. a 1066. a 1067. a 1068. a 1069. a 1070. a 1071. a 1072. a 1073. a 1074. a 1075. a 1076. a 1077. a 1078. a 1079. a 1080. a 1081. a 1082. a 1083. a 1084. a 1085. a 1086. a 1087. a 1088. a 1089. a 1090. a 1091. a 1092. a 1093. a 1094. a 1095. a 1096. a 1097. a 1098. a 1099. a 1100. a 1101. a 1102. a 1103. a 1104. a 1105. a 1106. a 1107. a 1108. a 1109. a 1110. a 1111. a 1112. a 1113. a 1114. a 1115. a 1116. a 1117. a 1118. a 1119. a 1120. a 1121. a 1122. a 1123. a 1124. a 1125. a 1126. a 1127. a 1128. a 1129. a 1130. a 1131. a 1132. a 1133. a 1134. a 1135. a 1136. a 1137. a 1138. a 1139. a 1140. a 1141. a 1142. a 1143. a 1144. a 1145. a 1146. a 1147. a 1148. a 1149. a 1150. a 1151. a 1152. a 1153. a 1154. a 1155. a 1156. a 1157. a 1158. a 1159. a 1160. a 1161. a 1162. a 1163. a 1164. a 1165. a 1166. a 1167. a 1168. a 1169. a 1170. a 1171. a 1172. a 1173. a 1174. a 1175. a 1176. a 1177. a 1178. a 1179. a 1180. a 1181. a 1182. a 1183. a 1184. a 1185. a 1186. a 1187. a 1188. a 1189. a 1190. a 1191. a 1192. a 1193. a 1194. a 1195. a 1196. a 1197. a 1198. a 1199. a 1200. a 1201. a 1202. a 1203. a 1204. a 1205. a 1206. a 1207. a 1208. a 1209. a 1210. a 1211. a 1212. a 1213. a 1214. a 1215. a 1216. a 1217. a 1218. a 1219. a 1220. a 1221. a 1222. a 1223. a 1224. a 1225. a 1226. a 1227. a 1228. a 1229. a 1230. a 1231. a 1232. a 1233. a 1234. a 1235. a 1236. a 1237. a 1238. a 1239. a 1240. a 1241. a 1242. a 1243. a 1244. a 1245. a 1246. a 1247. a 1248. a 1249. a 1250. a 1251. a 1252. a 1253. a 1254. a 1255. a 1256. a 1257. a 1258. a 1259. a 1260. a 1261. a 1262. a 1263. a 1264. a 1265. a 1266. a 1267. a 1268. a 1269. a 1270. a 1271. a 1272. a 1273. a 1274. a 1275. a 1276. a 1277. a 1278. a 1279. a 1280. a 1281. a 1282. a 1283. a 1284. a 1285. a 1286. a 1287. a 1288. a 1289. a 1290. a 1291. a 1292. a 1293. a 1294. a 1295. a 1296. a 1297. a 1298. a 1299. a 1300. a 1301. a 1302. a 1303. a 1304. a 1305. a 1306. a 1307. a 1308. a 1309. a 1310. a 1311. a 1312. a 1313. a 1314. a 1315. a 1316. a 1317. a 1318. a 1319. a 1320. a 1321. a 1322. a 1323. a 1324. a 1325. a 1326. a 1327. a 1328. a 1329. a 1330. a 1331. a 1332. a 1333. a 1334. a 1335. a 1336. a 1337. a 1338. a 1339. a 1340. a 1341. a 1342. a 1343. a 1344. a 1345. a 1346. a 1347. a 1348. a 1349. a 1350. a 1351. a 1352. a 1353. a 1354. a 1355. a 1356. a 1357. a 1358. a 1359. a 1360. a 1361. a 1362. a 1363. a 1364. a 1365. a 1366. a 1367. a 1368. a 1369. a 1370. a 1371. a 1372. a 1373. a 1374. a 1375. a 1376. a 1377. a 1378. a 1379. a 1380. a 1381. a 1382. a 1383. a 1384. a 1385. a 1386. a 1387. a 1388. a 1389. a 1390. a 1391. a 1392. a 1393. a 1394. a 1395. a 1396. a 1397. a 1398. a 1399. a 1400. a 1401. a 1402. a 1403. a 1404. a 1405. a 1406. a 1407. a 1408. a 1409. a 1410. a 1411. a 1412. a 1413. a 1414. a 1415. a 1416. a 1417. a 1418. a 1419. a 1420. a 1421. a 1422. a 1423. a 1424. a 1425. a 1426. a 1427. a 1428. a 1429. a 1430. a 1431. a 1432. a 1433. a 1434. a 1435. a 1436. a 1437. a 1438. a 1439. a 1440. a 1441. a 1442. a 1443. a 1444. a 1445. a 1446. a 1447. a 1448. a 1449. a 1450. a 1451. a 1452. a 1453. a 1454. a 1455. a 1456. a 1457. a 1458. a 1459. a 1460. a 1461. a 1462. a 1463. a 1464. a 1465. a 1466. a 1467. a 1468. a 1469. a 1470. a 1471. a 1472. a 1473. a 1474. a 1475. a 1476. a 1477. a 1478. a 1479. a 1480. a 1481. a 1482. a 1483. a 1484. a 1485. a 1486. a 1487. a 1488. a 1489. a 1490. a 1491. a 1492. a 1493. a 1494. a 1495. a 1496. a 1497. a 1498. a 1499. a 1500. a 1501. a 1502. a 1503. a 1504. a 1505. a 1506. a 1507. a 1508. a 1509. a 1510. a 1511. a 1512. a 1513. a 1514. a 1515. a 1516. a 1517. a 1518. a 1519. a 1520. a 1521. a 1522. a 1523. a 1524. a 1525. a 1526. a 1527. a 1528. a 1529. a 1530. a 1531. a 1532. a 1533. a 1534. a 1535. a 1536. a 1537. a 1538. a 1539. a 1540. a 1541. a 1542. a 1543. a 1544. a 1545. a 1546. a 1547. a 1548. a 1549. a 1550. a 1551. a 1552. a 1553. a 1554. a 1555. a 1556. a 1557. a 1558. a 1559. a 1560. a 1561. a 1562. a 1563. a 1564. a 1565. a 1566. a 1567. a 1568. a 1569. a 1570. a 1571. a 1572. a 1573. a 1574. a 1575. a 1576. a 1577. a 1578. a 1579. a 1580. a 1581. a 1582. a 1583. a 1584. a 1585. a 1586. a 1587. a 1588. a 1589. a 1590. a 1591. a 1592. a 1593

Constantin Hinoveanu, țăran din Vinjulețul Mehedințului, e o figură istorică. A fost președintele primei cooperative agricole de producție întemeiate în Oltenia. Evenimentul s-a petrecut la 7 august 1949, la câteva luni după plinara C.C. al P.C.R. din 2-3 martie, dedicată cooperativizării agriculturii.

A stat președinte vreo opt ani. O mai veche sciatică, împovărată cu noile ostenele («niciodată n-am muncit ca în ăștia opt ani!»), 4-adărimat. Acum are 69 de ani. Are fața cam suptă, ochii își pierd lumina din când în când (o frumoasă lumină albastră, ce se retrage cite-o clipă, două ca într-un somn, ca într-o odihnă), dar e încă verde, se ține bine, se ține drept și vînos cînd merge. S-a odihnit, zice el, de cînd nu mai e președinte. S-a odihnit, e mulțumit, copiii sînt toți la rosturi, un băiat e la Craiova, o fată tot la Craiova, alt băiat e aici, lingă el, în gospodăria încheagată (rainic, cu casa-casă, spațioasă, zugrăvită pe dinafară într-un oranj luminos, cu curtea-curte, vara plină de flori, curată și strălucitoare ca un pahar sau ca o floare. Dar este totuși un om bătrîn. Acum un an i-a murit Anica, nevasta. Deasupra porții de lemn flutură încă, pasăre neagră cu aripi șterse de ploii, zăbranicul cu numele palid, scris cu litere albe, al femeii. Anica, femeia de-o viață. Ea și el, membri ai Partidului Comunist Român din 1945, au fost primii înscrși în cooperativa agricolă din Vinjulețul.

— A fost greu atunci, nu?...
— Ei, și dumneata!

Suride. Sigur, întrebarea a fost doar așa, ca să fie, surîsul inteligent, sagace, al omului din fața mea mă vestește că primește jocul, că putem intra, de fapt, chiar și fără joc, în subiect... Sînt în fața unui țăran care știe mult, care a trecut prin multe. Sînt în fața unui țăran cu o mare școală a vieții, cu o mare inteligență nativă, mai prețioasă pentru el și pentru lumea lui decît orice fel de altă avuție. Viața, îmi dă a înțelege, i-a învățat într-adevăr, pe el și pe cei ca el, că mai prețioasă decît orice avuție, mai prețioasă chiar decît pămîntul, este inteligența, că ea, mai presus de orice, trebuie apărată, păstrată, lucrată precum un ogor, hrănită cu seve proteice ca și acesta. Pămîntul azi e, mîine nu, și-l iau apele sau îl vinzi ca să scapi de-o boală, da' cu capul, dacă-l ai, mergi mai departe și razbești. Ea, inteligența sau capul, a fost totul, pentru el și pentru ai lui. Ea a fost avuția săracului, ea a fost arma lui, ea a lucrat, ca expresie dinamică a obștii, ferăstruind munții de împotriviare ai vremurilor, imobilizînd viclenia rapace a celor tari, denunțîndu-le infirmitatea istorică, impunînd primatul unei însușiri umane — și prin ea, al unei colectivități umane — de care viitorul a trebuit să țină cont. Cel cu care stau de vorbă n-a învățat prea multă școală, deși, după cite-mi dau seama, a citit cîteva biblioteci. El școală n-a prea învățat, el a trebuit să muncească, să ostenească, să lupte, dar tustrei copiii lui și nurorele lui sînt oameni cu licențe, absolvenți de facultăți.

— Cîți ați fost la început, atunci, în 1949?...
— Chiar la-nceput de tot, adică după ple-



un bătrîn- președintele primei cooperative agricole întemeiate în oltenia, acum 27 de ani- trăiește istoria cu gîndul la viitor

nara din martie, se înscriseră cam la 140. Fusesse, așa, ca un vînt, ca și vîntul acela de primăvară, tot satul se răscolise... Oamenii aveau încredere în partid, partidul îi dezrobise și le dăduse pămînt... Pe urmă au început să lucreze zvonurile. Nehotărîrile, spaimelile... La inaugurare, pe 7 august, am fost numai 69 de inși.

— Cînd s-a sfîrșit cooperativizarea Vinjulețului?

— Cînd s-a sfîrșit în toată țara: în 1962.

— Deci timp de 13 ani au rămas nehotărîri.

— Au rămas. Chiar și din vina noastră. Măcar în primii ani, numai «model» și «exemplu» nu ne-am învrednicit să fim. Și mai făceam și greșeli.

— Ce greșeli?

— Ei, multe...

— Dumneata, ca președinte, făcea?

— Făceam.

— Ce adică? Ce greșeli ai făcut?

— Se întimpla, așa, că între noi și ăilalți din sat se ridicase un fel de perete. În loc să-l dărîmăm, noi îl lăsam așa... Cum să-ți spun eu dumitale? Noi eram noi, iar ceilalți erau ceilalți. Noi chiar dușmani, dar ceilalți. Cred că în sinea mea nu le iertam șovăielile, nu le iertam, ca să zic așa, prostia lor... Nu le iertam că nu veniseră lingă noi, că altfel ar fi mers lucrurile dac-am fi fost mulți și puternici de la-nceput. Dar nu era numai asta. Despărțirea între «noi» și «ei» era și ceva fatal.

— Fatal?

— Da, ceva între noi și sat se rupse. Sigur, noi le spuneam mereu ălorlalți: «Veniți lingă noi!»; dar odată chiar unul din ei, din ăilalți, m-a întrebat, așa, ca un năuc, parcă neprețind: «Adică lingă cine, bă, nea Costică?» Țin bine minte întîmplarea asta, ea mi-a deschis deodată niște ochi ai sufletului... Da, țin minte bine, era prin '51, organizația de partid din comună îi adusese pe ăilalți în vizită la noi. Eu și vicepreședintele eram în grădina de legume. Stăteam de vorbă cu niște profesori, ingineri și cercetă-

tori de la o stațiune științifică din București, trimiși să ne-ajute. Vorbeam despre asolamente, îngrășăminte chimice, mecanizare, culturi duble, mă rog, chestiuni ce nu se mai auziseră pîn-atunci pe aici și ăilalți, individualii veniți în vizită, ne priveau holbați, tăceau și nu pricepeau nimic. Adică noi, ăștia, colectivității, eram, cum să zic, în raport de preocupări nu cu satul, ci cu savanții din București. Adică noi făceam un grup cu cercetătorii și cu profesorii, nu cu vecinii noștri de peste gard.

— De ce tocmai aici, la dumneavoastră, s-a înființat cea dintîi cooperativă agricolă din Oltenia? Cu ce-a fost Vinjulețul mai sus ca alții?

— Am fost un sat de oameni ridicați.

— Zici că vorbeai despre asolamente și cei din sat nu pricepeau nimic...

— Totuși, eram mai ridicați ca alții. Am avut aici școli bune, dascăli buni, aveam chiar și o școală de arte și meserii, o școală mare cu șapte secții... Au ieșit mulți meseriași din școala asta. Mulți au plecat la Severin, s-au angajat acolo, dar țineau legătura cu satul, aduceau în sat ideile care se vînturau la oraș, printre muncitorii... Aveam și o celulă de partid ce funcționa în ilegalitate. Un frate de-al meu, Dumitru, cu doi ani mai mare ca mine, vechi comunist, fie-i țarina ușoară (a murit în '63), om foarte deștept, nu că era frate-meu, avea mare putere, în sensul că toți îl respectau și-l ascultau. Era profesor, a fost și inspector școlar, scria și poezii, a tipărit două cărți, avea, ce mai, cuvînt. De fapt, el, nu eu, a fost sufletul întemeierii colectivei.

— Cum se muncește astăzi în C.A.P., față de vremea dumitale?

— Sigur, altfel. Sînt și tractoare, și combine «Gloria», și ingineri, și construcții puse la punct, au și complex zootehnic, au de toate. Dar, știți, e și la noi ca peste tot, tinerii și bărbații pleacă. Severinul și Vinju Mare sînt la doi pași, rămîn pe tarla mai mult femeile.

— Și ai dumitale — băiatul și fata — au plecat la oraș...

— Da, sigur, orașul îi cheamă... îi cheamă fabricile, universitățile, academiile, echipele de fotbal, e nevoie peste tot de ei, de această lume a noastră, de puterile și de «prospețimea» ei, cum ziceți dv. la oraș.

— E o nevoie, spunea cineva, genetică.

— Înțeleg... E nevoie, citeam eu undeva, de cromozomii acestei lumi. Dar mai e un aspect. Satul de ieri, și chiar mai nou, din timpurile cînd ne luptam pentru colectivă, nu prea avea ce să le dea copiilor și tinerilor. «Învățați, mă, le spuneau și dascălii lor, la școală, că altfel o să rămîneți ca proștii, la țară». Adică la rău, unde-i locul prostului. Acum e altceva. Acum trăim într-un sat priment, toți și-au făcut case frumoase, toți au televizoare, unii și-au cumpărat și mașină mică, și, mai cu seamă, vedeți dv, tot omul se mișcă acum altfel, el nu mai stă cu nasul în pămînt, ca pe vremuri, el privește acum mai sus de pămînt.

— Mai sus de pămînt — unde? Mai sus de pămînt e cerul.

— Chiar asta, vrusei să zic.

— Nu înțeleg.

— Păi să-l vezi pe omul ăsta al nostru, cum merge el pe strada mare! Cu pălăria sau cu căciula pe ceală și cu ochii în sus, la cer. Așa nu pot să meargă decît ăia care chiar pot să privească spre cer. Adică ăia care s-au dezlipit din robia pămîntului. Adică ăia care, ca să fiu lămurit, pot pentru ca să-și facă socoteli mai mari, nu numai pentru azi, dar și pentru mîine, pentru poiomiine și răspoiomiine. Nu mai sînt haturi, nu mai sînt tipare încerenite pentru nimic, nu mai e țarul celor patru clase primare, nu mai e umilinta aia veche, a privirii de la ieri pînă la ieri. Omul ăsta al nostru e prea mare pentru pămînt, deși pămîntul e și el mai mare, și-a mutat zările de la răzor pînă la capetele țării. Poate acum să privească mai sus.

...S-a făcut seară și la fereastră cerul noros al iernii vine aproape. Cer de țară, apropiat, familiar, cer care nu e de fapt decît o prelungire a cîmpului, o urzeală sinilie închisă, neagră sau palid-albastră, ca în covoarele oltenești, iar pe acest fond de culoare sînt țesute stelele, luferii, luna. Acest cer nu strivește și nu apasă, gospodarul de jos l-a rînduit din timpuri străvechi după întocmirea gospodăriei lui: Carul Mic, Carul Mare (cu oiști și roți), Steaua ciobanului, Cloșca cu pui... Dar în trîntea cea grea cu pămîntul, disproporționat de grea și de mare cu pămîntul acela prea mic, prea strîmt, cînd avea omul răgaz — și nu numai răgaz, dar și disponibilitate a spiritului — ca să-l privească? Moș Constantin Hinoveanu și alții ca el au luptat pentru cucerirea acestui drept. Adică pentru dreptul omului de a privi mai presus decît firea lui, decît firea strîmtă a satului și a vremii, spre un cer sau un cîmp cîndva refuzat, care înseamnă ziua de mîine, care înseamnă certitudinea viitorului.

ILIE PURCARU ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

poștașul își caută liniștea

«...la data de 4 martie 1974, sub. nr. 1423, s-a înregistrat la această judecătorie acțiunea civilă introdusă de reclamantul Corbu Aurel, împotriva pîritului Oneț Petre»...

«...În motivarea acțiunii se arată că reclamantul a cumpărat imobilul, în care pîritul ocupă două camere, la 20 decembrie 1972 și de atunci și pînă în prezent pîritul manifestă o comportare necorespunzătoare atît față de reclamant cît și față de alți locatari, prin aceea că îi amenință cu moartea, îi insultă, provoacă nenumerate scandaluri, vine în stare de ebrietate în dese rînduri...» (n.n. extras din sentința civilă nr. 1921 din 7 mai 1974, dosar 1423/1974 — a judecătoriei sectorului 6, municipiul București.)

Cine sînt acești doi cetățeni a căror neînțelegeră a ajuns să constituie subiectul unui voluminos dosar de judecată și al multor altor dosare și anchete de cercetare, de impaciune?

Ce ne spun oamenii care-i cunosc?

Iată pe scurt cîteva opinii:

Despre Corbu Aurel:

— S-ar părea că situația de acasă l-a timorat. L-a făcut, cum spunem în limbaj obișnuit, să stea în banca sa. Fuge, da, acesta este cuvîntul, de orice dispută. Deși cam repezit, cu toată vocea-i puternică și masivitatea corpului, este un om bun, ascultător. În muncă foarte conștiincios.

— Îl cunosc de 10 ani. Temperament tumultuos, este totuși un mare sufletist. Foarte atașat familiei. Ține la copii. A avut, nu demult, pe cel mic bolnav. Suferea realmente ca un copil. (Am redat, opiniile exprimate de Ioana Tintorescu, diriginte și, respectiv, Luminița Bleoju,

tehnician. — de la Oficiul P.T.T.R. București 69).

Despre Oneț Petre:

— (...) De cînd îl cunosc, de cite ori l-am văzut, l-am văzut numai beat și de mai multe ori cînd mergea la Bufet făcea și scandal și ca probă s-a bătut cu chirișul care stă la mine, chiar la mine în poartă (...) și în anul 1973 a venit beat și era să dea foc la casa unde stă (...). (Sicmudnet, din str. Soldat Croitoru nr. 54 — sector 6).

— (...) Am fost la fața locului (...) cu tot comitetul de cetățeni. De cite ori am fost l-am găsit numai beat și pe mine m-a amenințat. «Ce cauți în casa mea?» (...) cu acest om nu se poate conviețui omenește (...). (Corcodan Ilarie, președintele comitetului de cetățeni, str. Deliu nr. 13 — sector 6).

— (...) În anul 1956 a venit cu forța în locuința mea (...) dar eu cu soțul meu nu am fost de acord să-l primim în gazdă, dar a intrat cu forța fără să aibă vreun contract de închiriere (...). În anul 1960 mi-a murit soțul, am rămas văduvă și continuu m-a insultat, m-a necăjit, continuu vine în stare de ebrietate (...). Chiar în ziua de 20.IX.1975 a venit beat, m-a injurat pe mine cit și pe proprietari, oamenii cărora le-am vîndut casa, am vîndut casa de răul lui, ca să nu stau singură, că a zis că mă omoară, stau cu ușile numai încuiate. În anul 1972 m-a alungat cu cuțitul pe stradă, este un om cu care nu se poate conviețui într-o curte (...). (Doroș Floarea, str. Soldat Croitoru nr. 52 — sector 6).

Ce a hotărît instanța în procesul amintit la data de 7 mai 1974? A obligat pe pîrit să plătească reclamantului contravaloarea chiriei restantă pe perioada 1 ianuarie 1973—31 martie 1974, cheltuielile de judecată etc. A respins

cererea de evacuare a pîritului din imobil pentru neplata chiriei și pentru conviețuire imposibilă.

A pus capăt, această hotărîre judecătorească, conflictului? Nicidecum! Nici obligațiile materiale stabilite nu au fost respectate. Dar nu acest lucru ne reține în primul rînd atenția. Ci faptul că, mocnit sau cu izbucniri violente, conflictul continuă, normele de conviețuire civilizată sînt încălcate, liniștea oamenilor din preajmă ades tulburată. (O precizare: fragmentele din declarațiile inserate mai sus sînt de dată recentă: sfîrșitul anului 1975, începutul anului 1976).

Locul acestui conflict: imobilul din str. Soldat Croitoru nr. 52.

Cine-s locatarii și ce spațiu ocupă?

1) Oneț Petre, chiriș (fără contract), ocupă 2 camere.

2) Doroș Floarea, pensionară, 78 de ani. Ocupă 2 camere, conform clauzei stabilite cu prilejul vînzării.

3) Florin — 3 ani, Oana-Cristina — 5 ani, Gabriela — 7 ani, Maria și Aurel Corbu — părinții. A șasea persoană, Tomescu Sofia, mama Mariei Corbu. Spațiul ce le revine: tot 2 camere.

Aici se gătește, se primesc oaspeți, se doarme. Tot aici se joacă cei 3 copii, își face lecțiile fetița cea mare. Și tot aici, ar trebui să se odihnească după 10 ore de muncă și 12 km parcurși zilnic (dacă nu or fi mai mulți), poștașul. Omul a cărui viață se consumă pe stradă.

Pentru liniștea sa și a celor din jur, Aurel Corbu s-a adresat și redacției noastre. Și s-a mai adresat, cerînd sprijin autorizat și legal Consiliului popular al sectorului 6. Solicitînd să-i fie atribuită chirișului Oneț Petre locuința la altă adresă.

Nu contestăm calitatea organului de stat respectiv de a-și emite și motiva hotărîrile, față de cererile formulate de Corbu Aurel, în cazul de față. Dar sîntem tentați să punem în balanță formularea cu care se încheie răspunsurile trimise «Cele solicitate de dv. nu pot fi soluționate favorabil, din lipsă de posibilități», și anii de cînd în imobilul de pe str. Soldat Croitoru nu mai există liniște, bună înțelegere și conviețuire civilizată. Am adăugat și timpul pe care alți oameni și-l irosesc, pentru a cerceta, aplană respectivul conflict. Iată, de altfel, opinia autorizată a tovarășilor căpitan Pătrașcu Ion și plutonier major Parpală Ion, de la circa 13 miliție, care prin natura unor sarcini de serviciu au trebuit să cerceteze și să soluționeze multe reclamații vizînd neînțelegerile dintre Corbu Aurel și Oneț Petre:

— Împotriva lui Corbu s-au primit cîteva ciudate reclamații, ce s-au dovedit neîntemeiate și cu expeditori avînd adresele fictive. În cel privește pe Oneț, cu regret trebuie să spunem că a fost cîndva lucrător în cadrele miliției. Repetatele abateri disciplinare, generate de obișnuința consumului de alcool, au determinat scoaterea sa din aparatul nostru. Familia s-a destrămat, tot din cauza abuzului de alcool; multele reclamații privind tulburarea ordinii și liniștii publice au aceeași cauză. Am purtat numeroase discuții cu el de cele mai multe ori fără un rezultat. Singura soluție, pentru aplanarea neînțelegerilor, ar fi să se poată asigura un alt spațiu locativ...

Sigur, fiecare om își are viața lui. Dar nu trebuie uitat că fiecare dintre noi trăim în aceeași societate. Că există raporturi și norme de conviețuire a căror respectare este obligatorie pentru toți.

DECEBAL ȚOCA ■



despre șoferi triști și veseli, pe șoseaua giurgiului

Evident, nu toate mașinile care se angajează pe șoseaua Giurgiului, spre ieșirea din oraș, ajung la Giurgiu. Lunar aproape o mie trei sute, iar în cursul anului trecut, în total, peste cincisprezece mii, au rămas în marginea orașului, la Atelierul nr. 3 al secției I.T.B. «Ciclop». Numărul poate că nu este impresionant, dar dacă ținem seama că atelierul execută lucrări de anvergură, nu reparații curente, atunci înțelegem de ce, chiar fără a avea firma luminoasă a stației «Ciclop» de pe bulevardul Magheru, unitatea din șoseaua Giurgiului realizează un plan valoric care-i dă dreptul de a se considera cea mai mare din București și din țară. «Ca să vorbim drept, îmi spunea inginerul Moraru Mihai, șeful atelierului, noi avem o poziție cam dezavantajoasă. Iar oamenii, se știe, au obiceiul, nu numai când fac cumpărături, dar și atunci când vor să-și repare mașinile, să încerce mai întâi în centru. Nu rezolvă acolo, vin la noi. E adevărat, unele operații nu se pot face decât aici. Un dispozitiv de centrare caroserii pentru Renault 16, Volkswagen 1200, Fiat 124 sau Mercedes până în anul de fabricație 1967, de exemplu, nu-l mai găsim în altă parte. Dar clienții vin și pentru că au, aici, garanția calității unei lucrări. Așa ne place nouă să credem, și credem așa pentru că este adevărat. În 1975, de exemplu, am avut o depășire de plan de un milion și jumătate. E o dovadă». «Prin calitatea lucrărilor ați devenit de fapt o unitate centrală, ați intrat în atenția lumii, ați devenit cunoscuți.» «Numai așa reușim să ne menținem. Pentru noi e o problemă vitală și în rezolvarea ei nu ne punem nădejdea, așa cum s-ar putea crede, în ceea ce e mai simplu și ușor de făcut. Păcat, așa zice, de stația noastră «service». Să zicem că vine cineva să-și spele mașina. Vine cu ea murdară, o ia bec de aici, dar până la Bellu o termină, e bună de adus înapoi să fie iar curățată. Drumul acesta neingrijit e un mare necaz pentru noi. Bătălia cea mare o dăm, cum spuneam, la lucrările grele, în urma cărora toate hîrburile astea aduse în batistă pleacă pe patru roți. Nu e ușor...»

Atelierul nr. 3 a recondiționat și mașini care ajunseseră la un grad de uzură de 60-70 la sută. Asta, pentru cine nu se pricepe, e o minune, dar chiar și cei care se pricep recunosc că e o probă de măiestrie, de adevărat profesionalism, care se explică, după cum spune inginerul Moraru Mihai, printr-un singur cuvânt: disciplină. În urmă cu doi ani, când a venit la conducerea acestui atelier, avea motivele sale — acelea cunoscute, fără a le mai aminti, de către noi toți — să creadă că este foarte greu să imprimi disci-

plina și corectitudinea într-un atelier de reparații auto. Acum, spune, motivele acestea s-au împutinat simțitor, mai ales în urma unei perioade de aproximativ un an, când atelierul de pe șoseaua Giurgiului a cunoscut o mare fluctuație de cadre, datorită înlocuirii fără menajamente a metodei iertărilor repetate și a închiderii din ochi cu aceea a desfacerii contractului de muncă. Cu cei 250 de oameni ciți numără acum, atelierul cunoaște o atmosferă de lucru temeinic, făcut cu cinste și seriozitate, care se face simțită atât în calitatea ireproșabilă a fiecărei operații executate cât și în frecvența situațiilor de genul căreia, atunci când un mecanic găsit o verighetă într-o Dacie 1300 a înapoiat-o neîntârziat și din proprie inițiativă proprietarului mașinii. În același timp, ideea folosirii cu maximă eficiență a spațiului disponibil a condus la o programare riguroasă a fluxului de producție, ordinea intrării în reparație a mașinilor făcându-se, după cum spunea inginerul Moraru Mihai, în deplină principialitate, ceea ce înseamnă că un Opel Capitan așteaptă după o Skodă chiar dacă el aparține rudelor vreunui maestru sau inginer, sau chiar dacă pe vreunul dintre lucrătorii atelierului îl leagă amintiri vechi de o mașină, așa cum e cazul maistrului Laga Dan, de la stația «service», care spune că știe un Mercedes din 1938 și a lucrat la el de nenumărate ori. Pe de altă parte, ordinea aceasta a intrării și ieșirii mașinilor din atelier trebuie să țină seama și de dorințele clienților, mulți dintre aceștia, află, avînd încă preferințe și neezitînd să aștepte cîte o lună sau două, numai ca mașinile lor să fie date în grija unui mecanic ca Dobrescu Ion, a unui vopsitor ca Birzescu Dumitru sau a unui tapițer ca Tîmplaru Ion. Între ei, lucrătorii atelierului se cunosc însă și știu că pun tot atîta suflet, că muncesc la fel de conștiincios și de bine, fie că au de făcut o reparație capitală, deci au de schimbat motorul întreg, fie că trebuie să-i ajute pe clienții cu soții mai mofturoase, urmînd a schimba doar culoarea unor mașini.

Unora nu le place să fie ei înșiși șoferi. Altoră, da. Manolache Ion, muncitor în hala de caroserii, de exemplu, îmi spune că a cumpărat cu 30 000 o Dacie 1300 tampo-nată, pe care a făcut-o să meargă și să prezinte aceeași siguranță ca una nouă. De mai multe ori pe lună face același lucru cu mașinile altora. Și nu numai el, ci toți cei de la atelierul «Ciclop» nr. 3. Iată de ce, dacă anual trec 150 000 de șoferi triști pe șoseaua Giurgiului, la întoarcere ei par să-și fi recăpătat buna dispoziție și pofta de viață.

DUMITRU ELIADE ■

cred că România este cea mai bogată țară în ape minerale carbogazoase din Europa

L-am «descoperit» zilele trecute — deși verbul a descoperi poate fi util numai unui ziarist sau cititorilor, nu și specialiștilor în materie, alături de care lucrează de peste 20 de ani — pe geologul Artemiu Pricăjan, cu funcție de inspector pentru problemele de ape minerale din cadrul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei. Știam, desigur, din reportajele anterioare că apa minerală românească are nu numai buni specialiști, dar și foarte mulți pasionați, în fapt competența fiecărui specialist fiind dublată de o pasiune trainică pentru lichidul cu calități miraculoase izvorit din gila străbună și pentru condiția lui — așa că Artemiu Pricăjan nu a fost la început decât un om în plus pe lista afectivă amintită. Așa am aflat că dînsul este de fapt unicul reprezentant al țării noastre la Comisia internațională de ape minerale, care funcționează în cadrul Asociației mondiale a hidrogeologilor, comisie pe care președintele ei, vest-germanul Karl Frike, îi place s-o numească tot «mondială», în loc de internațională, ignorînd cu bună știință neparticiparea voită a Statelor Unite și a Angliei («englezii nu cred în apa minerală, ei cred numai în aspirină!»). Cum toată țara cunoaște și laudă apa minerală de la Borsec, trebuie să amintesc că lucrarea de recaptare a izvorului din Munții Gurghiuului, atît de bine efectuată, i-a adus lui Artemiu Pricăjan și altor doi specialiști Ordinul Muncii clasa a III-a. Printre destul de numeroasele lucrări ale geologului Pricăjan se află și studiul «Apele minerale și termale din România», distins cu Premiul Cobălcescu pe anul 1972 al Academiei R.S.R.

Ne-am cunoscut (aprin revista dumneavoastră ați reușit în numai cîteva luni să faceți ceea ce noi ne străduim de aproape un sfert de veac — adică atragerea atenției opiniei publice asupra apei minerale indigene și a stadiului în care se află!), apoi am stat pe îndelete de vorbă. Mai întîi am întrebat:

— Cum priviți dumneavoastră, tovarășe Pricăjan, ca specialist și membru al unei asociații internaționale, apa minerală din România?

— În România există, pe o întindere de peste 200 de kilometri, mărginită la sud de Zizin (județul Brașov) și la nord de Bicsad, în depresiunea Oașului, o zonă uriașă cu zăcăminte de apă minerală. Această suprafață de peste 15 000 de kilometri patrați formează în fapt cea mai mare aureolă mofetică — deci și degajare de bioxid de carbon — din Europa, generată de manifestări postvulcanice. Trebuie să vă spun că în cadrul Comisiei internaționale de ape minerale, din care fac parte, s-a luat hotărîrea de a se alcătui o hartă a zăcămintelor europene; harta țării noastre prezintă însă dificultăți neașteptate pentru desenatori, pentru că densitatea izvoarelor de apă minerală este un fapt real, apreciabil chiar și pe o hartă la scara de unu pe un milion... în afara suprafeței amintite trebuie să menționăm și acele fracturi profunde din Cîmpia Panonică și de pe Valea Mureșului, care generează alte manifestări importante de CO₂ — presiunea gazului depășind uneori chiar o sută de atmosfere! Toate aceste lucruri duc spre o singură concluzie, pe care o susțin dealtfel de multă vreme: România este cea mai bogată țară în ape minerale, carbogazoase mai ales, din Europa!

— Și totuși țara noastră se află printre ultimele locuri pe continentul european în privința consumului de apă minerală: nu se îmbuteliază decât cel mult 300 de milioane de litri anual, revenind deci aproximativ 15 litri pe cap de locuitor, în timp de 365 de zile! Un mic calcul ar arăta că, în medie, un locuitor al acestei țări nu consumă un litru de apă minerală decât în 24 de zile și ceva...

— Nu lipsa resurselor e de vină, în orice caz! În vara anului trecut s-a organizat la Mamaia un simpozion internațional la care au participat specialiști din 14 țări europene. Cu toții au efectuat apoi o excursie în țară, cu vizitarea principalelor surse românești de apă minerală, impresia generală fiind de incântare, dar probabil și de mirare că nu știm folosi din plin asemenea bogății cu care natura s-a dovedit atît de generoasă pentru noi. Din păcate, așa

cum dealtfel și dumneavoastră ați semnalat de cîtva vreme, coordonarea, exploatarea și distribuția apelor noastre se face aproape la voia întîmplării. Avem opt județe foarte bogate în ape minerale care îmbuteliază, și alte opt cu posibilități însemnate dar încă neexploatate. Au fost, rețineți, 56 de unități de îmbuteliere înainte de ultimul război, dar avem astăzi numai 24! Bineînțeles, volumul total al apelor îmbuteliate a crescut foarte mult, e un lucru indiscutabil, dar gama lor s-a subțiat prin desființarea uneori fără nici un rost a unor unități. La Bicsad, de exemplu, împotriva avizului nostru, al specialiștilor din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (care a reușit pînă în anul 1967, cînd apa minerală a trecut în competența industriilor locale, multe lucruri bune), s-a hotărît înființarea, chiar lîngă stația de îmbuteliere, a unui Sanatoriu TBC! Unitatea a fost bineînțeles imediat abandonată. Dealtfel, mai multe județe din țară ar putea să-și acopere integral nevoile de apă minerală, renunțînd astfel la transportul pe distanțe lungi — care aduce cu sine de multe ori schimbarea compoziției lichidului, fără a mai vorbi despre prețul de cost — numai prin deschiderea unor stații de îmbuteliere. Așa se poate întîmpla la Tămășel și Tinca (județul Bihor), Stoiceni (Maramureș), Bicsad (Satu Mare), Chimindia (Hunedoara) etc. De asemenea, studiile noastre au pus în evidență posibilitatea unei dezvoltări corespunzătoare prin exploatarea unor zăcăminte noi, cum ar fi cele de la Tg. Secuiesc (Covasna), zona Mădăraș, Bilbor, Tulgheș (Harghita), Valea Borcutului (Maramureș), Negrești (Satu Mare), Scînceni-Mermezeu (Mureș)...

— Enumerarea dumneavoastră este impresionantă. Dar am avea ce face cu atîta apă minerală? Comerțul ar avea posibilități suficiente de desfacere?

— Problema depășește oarecum competența mea. Ați menționat însă foarte bine că există numai 15 litri de apă minerală consumată anual pe cap de locuitor în țara noastră. Din păcate, nu există nici un fel de reclamă pentru apa minerală, nu sînt pliante, anunțuri etc. Apoi, ar trebui să ne gîndim foarte serios la export. E de făcut însă o... revoluție în sistemul actual de exploatare a apei minerale, o reconsiderare a ei ca zăcămint ce poate aduce importante beneficii țării noastre. Nu vîd de ce nu s-ar socoti și apa minerală o substanță minerală utilă, la fel ca fierul, cuprul, petrolul, carbunele și așa mai departe — socotită și tratată ca atare! Sînt în general împotriva «mamușilor» de îmbuteliere (gen Borsec, acolo fiind de fapt singura stație care se pretează la folosirea unui utilaj de mari dimensiuni) și cred că ar trebui să facem cît mai multe stații de capacitate mică sau medie. Se produc astfel de utilaje chiar la noi în țară, la Tehnofrig Cluj-Napoca, lucru care poate elimina importul. Apoi, există în țară și o serie de ape bicarbonatate dar fără bioxid de carbon — la Herculane și Felix, de exemplu — care ar putea fi exploatare prin introducerea CO₂-ului, operație simplă, care se practică dealtfel și la stațiunea italiană de renume mondial Fiuggi. Sînt convins că o apă minerală pe nume «Hercule» ar contribui mult la renumele stațiunii noastre — mai ales dacă ar trece hotarele țării.

— La ce măsură radicală vă gîndiți?

— Crearea unei Comisii pentru apa minerală, care să cuprindă o serie de specialiști — balneologi, geologi, chimiști, economiști, tehnologi pentru stațiile de îmbuteliere — precum și reprezentanți ai ministerelor interesate: Ministerul Sănătății, cel al turismului, cel al geologiei, al comerțului interior și exterior. Aș putea să vă dau chiar și o listă nominală, dacă țineți, pentru că — vedeți dumneavoastră — specialiștii români în apa minerală tot aceeași sintem, vreo 20-30 în toată țara, de mai mulți ani, numai «firma» sub care lucrăm este mereu alta. Poate se va reuși tocmai acum formula cea mai bună — o așteptăm cu toții!

DUMITRU GRAUR ■

În nordul județului Olt, la o distanță egală (45 km) de Slatina și Pitești, se află Spineniul, sat nu prea vechi (atestat prima oară în cancelariile veacului XVII), nu prea bogat (pământuri podzolice, suvoite și fără apă, într-o frământată zonă de trecere de la deal la șes), dar în care timpul și oamenii au început să se împace destul de bine.

În seara când am poposit aici, o ploaie cu furtună, mișcată de electricități înalte, a clătit sticla cerului pînă la moleculă, a purificat văzduhul pînă sus, a făcut loc, înălturînd norii iernii, primelor stele și primelor adieri de vînt cu miros reavăn, tulburător, de țărînă. Primele adieri ale primăverii, plutind pe sub crîngurile de străluciri ca niște dinți suavi ai unor ferăstraie de sunete, ce încercau parcă să taie copacii de stele și să-i scuture jos, cu crengi cu tot. Hotărît, mi-am zis, nu va mai ninge, pămîntul va înflori!

În zori însă satul, din nou, era alb, nîgea bogat, fulgi mari se învîlmășeau, zbrînăiau și plesneau sub fulgerul unor nevăzute harapnice, împletite din mătase de ger.

Loc de răspîntie, deschis surprizelor anotimpurilor, răscruce aeriană de regimuri climatice diferite, unghi de aspră interferență între năvala de aer cald a cîmpiei și zidul rece al dealurilor. Spineniul este totuși, de la o vreme, un loc în care timpul și oamenii au început să se împace destul de bine.

E o comună întinsă, cu peste patru mii de locuitori, risipiți în vreo șapte sate. Ca să treci pe la toate gospodăriile urebuie să străbați vreo 60 de kilometri: mai mult decît distanța pînă la Slatina sau Pitești. 40 km sînt de drum principal, pot fi parcurși cu mașina, restul însă, pe măsură ce te afunzi în golul tot mai adînc dintre case, sînt abordabili doar cu șareta, cu bicicleta sau cu piciorul. Kilometri care încep cu asfalt (16 km de asfalt, plantați în ultimii trei-patru ani) și sfîrșesc în poteci înguste, printre dealuri și văi și rîpi. Kilometri întregi de pustietate, printre văile unor ape care, abandonîndu-și albiile, au abandonat paraginii zone întinse. Coline sculptate în trepte (de către oameni, de către ape, de către lucrarea secretă a timpului?), puse-n mișcare bucată cu bucată, către deșerturi, ca într-o repetiție generală a unei orogeneze care n-a mai avut loc. Intenții indescifrabile ale naturii, ratate fără să știm de ce, cetăți neterminate ale pămîntului, vanități de piatră prefăcute în nisip, perseverențe tantalice, de sobol, ridicînd cu umerii mușuroaie lăsate de izbeliște în chiar pragul ajungerii lor la lumină.

E o comună care, ca toate așezările românești, își rescrie astăzi priveliștea, și-o așază într-o ordine nouă, într-un desen care se cheamă **sistemizare, urbanizare**. Cele șapte sate se vor regrupa, alcătuiind numai trei. Șase sute optzeci de gospodării vor fi strămutate, dintr-un total de una mie șase sute optsprezece. Deci vor apare, în viitorii ani, 680 de case noi. Dacă introducem în ecuația sistemizării celelalte construcții noi ale satului, ridicate în ultimii zece ani, printre care 218 case, pe lângă numeroase edificii publice, rezultatul înseamnă, în fapt, o nouă hartă a locului, cu punctele principale de referință ancorate în solul acestor ani.

Ce mai rămîne din Spineniul de ieri?

Am pornit, sub ninsoarea învîlmășită de vînt, căutîndu-i istoria, căutîndu-i tradiția, căutînd temeliile pe care zidim, căutînd apa vechilor sale fîntîni, din care ne adăpăm și în care, din cînd în cînd, ne privim, ca să vedem cine-am fost și cine sîntem.

Satul de ieri, satul dintotdeauna, ca și întreaga cîmpie și țară veche, erau împărțita de lemn a fîntînilor. Cocostîrci singuratici ce vegheau zările, semnalînd de la mari distanțe prezența omului, prin înclinarea cumpeneilor, ciocuri de pasăre care pătrundeau adînc în pămînt. Fîntîna era un simbol social. În jurul ei se înfîlneau nu numai cîțiva oameni, dar și comunități umane. Se salutau, se respectau, veneau, plecau. Fîntîna rămînea singură, dar nu tristă, cu ochiul clar al nostalgiei ascuns adînc în pămînt, știind că cei care pleacă se vor întoarce și, pînă cînd se vor întoarce, vor ține minte apa, răcoarea, generozitatea, ospetia. Fîntîna era simbolul mut al legăturilor dintre oameni, simbolul unității obștii, glasul de susur al pămîntului, adunîndu-i mereu pe cei plecați, nelăsîndu-i pe cei plecați să se risipească.

În Spineni nu erau fîntîni și oamenii, neavîndu-le, se risipeau. Nu erau fîntîni, satul fiind așezat pe dealuri. Pinza freatică la Spineni e la 135 de metri sub pămînt. În Aluniș, satul vecin, e la 172 m. Apa era adusă de la mulți kilometri, cu sacalele, de undeva, din valea râului Vedea, de unde se scotea cu ajutorul «buduroaielelor», putini înfipte în matca râului. Apa din ploii și din zăpezi se colecta în niște gropi și, filtrată prin cîțiva metri de puț, alimenta gospodăriile doar cîteva săptămîni pe an. Pămînt sărac, fără apă, pe care oamenii îl părăseau, luînd, de cînd se știa, calea orașelor.

Acum, comuna dispune de o întinsă rețea de conducte, care alimentează cu apă potabilă toate gospodăriile Alunișului și Spineniului. Sacalele și buduroaiele au dispărut, vechile gropi de colectare a apelor sînt folosite de C.A.P.-urile celor două sate într-un sistem local de irigații care fertilizează ogoarele cu porumb, plantațiile cu pomi fructiferi, pășunile cu trifoi. Acum, viața oamenilor se poate fixa pe acest pămînt, dar, înainte vreme, de pe acest pămînt fără apă și fără daruri, oamenii plecau, luînd calea orașului.

Ce însemna, în epocă, «a lua calea orașului», ce însemna orașul (Piteștiul, Slatina și mai cu seamă Bucureștiul, exodul celor din Spineni atîngîndu-l în special pe cei din urmă) pentru satul rămas între dealuri și rîpi asemenea unui univers scufundat, în care nici măcar o cumpănă de fin-

tină nu săpa în adîncul cerului un semn al prezenței omului?

Un studiu publicat în 1937 (V. Oprescu-Spineni: «Emigrarea la orașe a locuitorilor din Spineni-Olt») îi prinde sub amară observație pe cei care, plecînd din sat, abandonîndu-și vetrele «de cum se termină arăturile toamnei», se întorc, ca păsările, «odată cu primele mijiri ale soarelui primăverii», aducînd nu numai o agonisită săracă, ce se termină repede («ocupația acestora la București este în mare parte lucrul în grădini și parcuri, unde sînt angajați cu luna și plătiți foarte prost»), dar și niște rele ce se în-cuibă în sat, proliferază, ating, după părerea cercetătorului, proporții de catastrofă. Într-un Spineni ce număra, în epocă, doar 189 familii, sînt, notează autorul studiului, «peste 50 de cazuri de sifilis», boala adusă din mahalalele Bucureștiului, de unde, notează același, vine și «o nouă mentalitate despre obiceiuri, îmbrăcăminte etc.», vine «portul nemțesc», de fapt parodia lui, vine «ironizarea» moravurilor arhaice, a «duhului satului», a codului eticii populare, înlocuit cu principii ce se deprind din **contactul** cu o anume faună a orașelor, cea a negustorilor în **primul** rînd. 48 de bărbați din Spineni sînt, în epocă, «marchitani», colectează din sate pîr de porc, pe care-l vînd, în orașe, negustorilor-fabricanți de perii și bidinele. Înșelați mereu de negustori, înșală, la rîndu-le, cînd colectează pîrul, încearcă, după cum înșiși mărturisesc, «să-l ia pe nimic», dînd în schimb niște stambă sau niște sare, exploatînd mai ales naivitatea copiilor din sate, ce le strecoară ghemotocul de pîr furat din casă în schimbul unui inel de plumb sau al unei păpuși de zahăr. Ei colîndă țara, traversează Oltul, Vlașca și Teleormanul, ajung pînă prin Vrancea și prin Galați, dar, cu trecerea vremii, agonisita le e tot mai mică, viața tot mai nesigură, ei simt tot mai acut presiunea unui timp pentru care nu mai au în-

SPINENI, O AȘEZARE A OAMENILOR ACESTEI EPOCI, CARE-ȘI ÎNTEMEIAZĂ CU VREDNICIE PREZENTUL, DUPĂ MAI VECHI ASPIRAȚII



strumente de supunere sau de integrare. Scriitorul Ion Marin Iovescu, originar din aceste locuri, consemnează într-un studiu din 1937 următoarea mărturisire a unui dîntre marchitani, Nicolae Belu, «om de 48 de ani, căsătorit, cu copii și cu vreo două clase primare», despre «ce crede el în ce privește viitorul marchitaniei»:

«Mă întrebîdumneata că ce va ajunge meseria asta de-acum înainte? E greu, neică, de spus. De unde aș putea eu să ghicesc? Totuși, din prostia mea, eu cred că va pieri cu timpul, și uite de ce. Vezi d-ta, acum s-a mai deșteptat lumea o țîră... Că vezi dumneata: dacă se deșteaptă lumea, nu mai e de trăit. Vreau să spun că oamenii ăia de la vale, pe unde umblăm noi cu marfă, se vor deștepta și ei, vor deschide ochii și vor vedea, adică vor băga de seamă, că pîrul ăla de la porc, în loc să-l lase pe mîna copilului, ca să vină la mine și să-i dau în loc un inel de plumb sau un șir de mărgele, mai bine e dacă-l strînge vreo „cumparativă” și-i vînde cu totu. Mai frumoase parale ia pe ei atunci. Și atunci te întreb eu pe dumneata: ce dracu’ mai căutăm noi pe-acolo, că puterea meseriei noastre e

Fotografii de ION PREDOȘANU



în a înșela copilul, ca să-i luăm pîrul de porc pe nimic. Altminteri, meseria noastră nu mai are nici o putere, moare, dacă ajungi să negustorești cu francul. Așa cred eu, în prostia mea, că vor veni timpurile. Ai să vezi d-ta sau alții ca d-ta, care ăți trăi în urmă și noi om fi făcuți mușuroi de mult la cimitir. O să te gîndești atunci la vorba mea».

De fapt, «deșteptarea lumii» și dispariția marchitanilor s-au petrecut odată cu apariția cooperativelor și a magazinelor sătetești, care au ruinat micul comerț ambulant, condiția-i tristă și condiția tristei sale înșelăciuni, inclusiv «relele» de alte feluri pe care, ca și aite forme de emigrație spre urban sau de atingere cu urbanul, le aducea în sat le aducea ființei și duhului locului.

Orașul însă avea să pătrundă de-acum în sat cu o forță nouă, modelatoare de peisaj și de lume, continuînd altfel mișcarea timpului sau imprimîndu-i timpului o mișcare pe o altă dimensiune, cu consecințe pe care nu vom ezita să le numim istorice.

Orașul a adus Spineniului, ca tuturor satelor noastre,



GENERAȚII

Zac — toți ai mei — în satul de cîmpie,
păziți de vinturi, mingiați de ploie,
fîntîni respiră-adînc, din veșnicie,
cresc grînela, din țeste de eroi.

Albastrul ochilor — li-i în cicoare,
iar sîngele — prin lanuri izvodit —
dovadă vie-i azi, în orice floare
că n-au trecut degeaba-n asfințit.

Cu pasul greu de tot ce i-a durut,
ca ei am mers, prin veac, pe-aceeași cale:
și nu le-a fost mîndria, pe roți de care, lut,
un cîntec mi-au lăsat. Dar nu de jale!

Cînd ierburi m-or întoarce spre ai mei,
cum truda zilei se petrece-n seară,
celor ce vin, le voi lăsa — temei —
împătimita dragoste de țară.

DESPINA MINCU ■

tre construcțiile încheiate: un spital cu 125 de paturi (șapte medici), un dispensar, o farmacie, un dispensar veterinar, 3 școli generale, cu 618 elevi și 46 cadre didactice (în trecut: o școală primară, doi învățători), 8 grădinițe (care-i cuprind pe toți copiii de 4-5 ani), o fermă I.A.S., o stațiune de mașini agricole, 3 magazine univernale, 3 magazine satești, 3 cămine culturale, 3 cinematografe, electrificare, apă potabilă, asfalt, început de termoficare, poștă, C.E.C., bancă agricolă etc. În construcție: o școală nouă, o moară modernă, o baie comunală. În perspectivă: primele blocuri de locuințe, pentru angajații comunei (care-s vreo 250) și pentru membrii C.A.P.-urilor.

43 din cele 46 de cadre didactice sînt fiii ai satului, 3 nu-s din sat, dar s-au mutat în sat, nu fac navetă, sînt fii prin adopțiune ai satului. Președintele C.A.P.-ului din Aluniș, Marin Drăgusin, e om al locului, președintele C.A.P.-ului din Spineni, ing. Ion Murgan, nu-i de-al locului, dar s-a însurat aici, e acum «de-aici». Nu-i de-aici, dar s-a căsătorit aici și a devenit «de-aici» profesorul de istorie Ion Popescu, directorul coordonator al școlilor. E de-aici primarul comunei, Gheorghe Sterpu. Nu-i de-aici, dar e aici de două decenii, medicul, Paul Tomescu, directorul spitalului, care nu părăsește satul decît atunci cînd e chemat la Pitești (dr. Paul Tomescu, vîlcean de ței și spinean prin adopțiune, fiind medicul echipei F.C. Argeș). Satul de astăzi nu numai că nu-și dispersează fiii, ca altădată, dar îi absoarbe și pe alții.

Și totuși, pe mulți, pe foarte mulți dintre bărbații Spineniului nu-i vei găsi în Spineni, ci prin alte locuri. Îi vei găsi (ca pe unul din descendenții lui Nicolae Belu, marchitanul pomenit mai sus) pe platforma Cotmeană, printre sondori. Îi vei găsi pe noile platforme industriale ale Slatinei sau Piteștiului, printre fărurarii de aluminiu, printre constructorii de automobile, printre chimiști. Peste o mie de bărbați ai Spineniului părăsesc, diminețile, satul, luînd calea orașului, devenind ai lui.

Ce înseamnă, astăzi, «a lua calea orașului», ce înseamnă orașul pentru cei care intră în el, ce le oferă el, pentru satul rămas între văi și dealuri?

Acești oameni, îmi spune primarul Gheorghe Sterpu, aduc în sat nu numai niște bani, nu numai niște priceperi și iscusințe, nu numai niște deprinderi și niște pretenții «urbane» (ei avînd fiecare modelul orașului în buzunar, aplicîndu-l ogrăzii din sat și chiar satului însuși, cînd e nevoie și cînd se poate, ei fiind, deci, cei mai buni propagandiști ai sistematizării, cei dinții care și-au introdus în case televizor și apă la robinet, cei dinții care și-au cumpărat automobile «Dacia», astăzi în număr de 24 în comună), dar ei aduc, înainte de toate, niște idei, niște concepții și niște gînduri ce țin de etica nouă a muncii industriale, de conștiința muncitorească, de perspectiva muncitorească asupra muncii, asupra vieții. Ei, cei dinții, se prind în muncile de folos obștești, ei, cei dinții, contribuie cu bani și cu eforturi la tot ce se întemeiază astăzi în sat. Paradoxal pentru unii, tot ei sînt și cei care, ne-renunțînd la portul strămoșilor, îl îmbracă, primii la horă, sau pe scena căminului cultural, și tot ei, cînd își fac case noi, le vor cu prispă și cu stîlpi, desigur și cu confort modern, una pe alta neexcluzîndu-se, cerîndu-i lui nea Gheorghe Boștină, șeful echipei de meșteri zidari a C.A.P.-ului, să facă ce-o ști ca să păstreze linia și parfumul arhitecturii tradiționale a locului.

Sînt de-acum acești oameni — musafiri doar ai amiezilor tîrzii ale satului, doar ai seriilor și ai nopților lui — niște orășeni? Ei muncesc la oraș, ei se îmbracă în șalopete, nu în cojoace (minus duminicile, cînd își reiau vechiul port), ei sînt mult mai aproape, prin tot ce fac și prin tot ce gîndesc, de orășanul din Slatina sau din Pitești, decît de prietenul din copilărie, care paste oile pe dealurile pustii. Rămîn ei, totuși, oameni ai satului, ai acestui sat pentru care, în amiezi și în seri, nu pregetă să muncească, nu pregetă să gîndească? Răspunsul aparține cercetătorilor, sociologilor, scriitorilor. După aproape patru decenii de la studiile pe care le-am citat, Spineniul îi așteaptă din nou.

Peste omătul înalt, sub ninsoarea învălmășită de vînt, privesc, oricum, o așezare a oamenilor acestei epoci, care-și întemeiază cu vrednicie prezentul, după mai vechi aspirații dar la nivelul de exigență al viitorului.

ILIE PURCARU ■

tractorul, chimia agricolă, electrificarea (deci radioul, televizorul), conducta de apă, pompele pentru irigații, autobuzele care fac legătura cu Slatina, cu Piteștiul și Bucureștiul, mărfurile industriale, materialele noilor sale construcții, i-a trimis doctori, ingineri, profesori, economiști, arhitecți; cu un cuvînt, în loc de a-l risipi, ca odinioară, i-a ajutat să se fixeze, să se consolideze, să se așeze pe niște temelii țefere de civilizație, pentru totdeauna.

Sentimentul acesta de siguranță, de calm, fertil, de univers ce se așază pe niște fundații ferme, ții-dă însăși geografia peisajului, ce s-a transformat și se transformă de la an la an. Pinzele pe care țăranul cooperativist le pictează pentru fiecare anotimp sînt într-adevăr sensibil modificate de la an la an, fierul tractorului ștergînd culoarea vegetației, pentru ca, după el, brațul și mintea să semene alte culori, mai viguroase, mai bogate, uneori chiar frenetice în vitala lor dezlănțuire. Față de anii vechi ai Spinenilor, recoltele de porumb ale C.A.P.-urilor sînt astăzi de trei-patru ori mai mari. Sînt parcele de pe care oamenii acestui pămînt sărac au cules și cite 5 000 kg porumb la

hectar. Sistemul de irigații înaintează mereu (cam cu cite 30 de hectare pe an), la fel lucrările de amendamente («rata de amendamentare» a solului: între 600 și 700 de hectare pe an), la fel fertilizările cu îngrășăminte, la fel plantațiile de pruni și meri, la fel trecerea oamenilor din azi în mîine, proiectele lor de muncă, proiectele lor de viață. Suprafețele pomicole ale C.A.P.-urilor vor spori în acest cincinal cu 300 ha, oile satului vor fi 8 000 (de trei ori mai multe ca acum), iar harta propriu-zisă a așezării, în perspectiva sistematizării, ții se pare a căpăta, ca și harta cîmpului, nu atît culorile anotimpurilor ce vor veni, cît valoarea cromatică a unei pinze îndelung migălite.

Vibranta cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul consiliilor populare, chemarea adresată de congres către cetățenii întregii țări au răscolit, au stimulat inițiativele, au îndemnat la o regîndire a efortului creator al satului pe toate planurile — atît de vaste — care-i alcătuiesc existența de azi.

Satului, de fapt, e un șantier. Are numeroase construcții noi, unele încheiate, altele în curs de edificare. Are, prin-

timpul sublimului

Așa cum vine timpul măritişului, așa cum vine timpul pensionării, vine și timpul sublimului. După ce individul s-a încropit materialicește începe să se gândească și la înburghizarea spirituală... Că nu e de ajuns să ai locuință cu scară interioară, trebuie, e musai, să te și topiești de entuziasm ascultând «Anotimpurile» lui Vivaldi.

Un șef de sală îngrășat și înălțat vertiginos de bacșișuri și filodorme își puna cu toată seriozitatea problema intelectualizării și subtilizării vieții lui personale. Aglomerarea de bunuri materiale îl sufoca, îl strangula, numai puțină poezie, puțină artă, puțin extaz în fața Renașterii italiene le-ar mai fi aerisit și descongestionat.

— Două mașini, două locuințe — una la București, alta la Breaza — îmi ajung, acum trebuie arta... N-am tablouri de valoare, am o bibliotecă florentină și n-am nimic în ea, e de risul lumii...

Merge departe, foarte departe cu nevoia lui de cultură, până la înălțimi și lui însuși inaccesibile.

— Citeodată mă bate gândul să învăț latina, fie ce-o fi... Am nevoie și de ceva de care n-am nevoie, așa, ca idee...

Arta joacă și rolul unui regenerat moral, îi dă puterea de a-și schimba cit mai avantajos biografia.

— Dacă te emoționează, să zicem, Mozart, uiți că ai luat bacșiș, totul se sublimază... Și apoi florile lui Luchian te fac mai bun, mai sensibil.

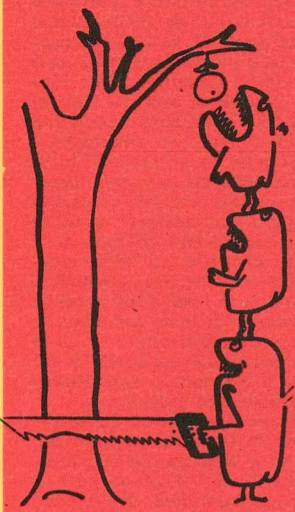
Până la urmă reușea să stabilească o legătură între utilitatea «Daciei 1300» și miracolul florilor lui Luchian. Din această confruntare florile lui Luchian ieșeau net învingătoare.

— O mașină se mai uzează, însă valoarea unui tablou crește...

...Din bacșișuri s-a născut, în bacșișuri se întoarce.

TEODOR MAZILU ■

SILVIU CIMPOACĂ



entomologii lingvistice

M . N . O

Manufactură	— factură făcută cu mina
Marinată	— serată marinărească
Maritim	— marinar căsătorit legitim
Martir	— combustibil în evul mediu
Memoriu	— medicament împotriva uitării
Microbalanță	— cîntar pentru stabilirea greutății microbilor
Mir	— briantină sfințită
Mistreț	— porc analfabet
Mitic	— capabil să primească mită

condica de sugestii și reclamații

Studiind această condică am fost profund dezgustat de spectacolul jalnic al timpului minții umane aflate sub influența alcoolului. Am intrat în restaurant pentru a mă alimenta și am ieșit dezgustat. Nu voi mai reveni niciodată.

Dr. Menelau Giurumică

MĂSURI LUATE

Clientu reclamă a fost dezgustat.

Resp.

Fiind într-un grup de societate cu niște persoane, soțul meu tov. Micșunică Dumitru mi-a dat peste față patru palme puternice una după alta.

Micșunică Ionela, angajată ICPEH, str. Buții nr. 9

MĂSURI LUATE

Clienta fiind sur-escitată, vorbind c-un ton ridicat și de maximă gelozie, soțul a încercat s-o calmeze dar în realitate nu s-a putut. În continuare i-a dat nește palme.

Resp.

Sosind în Braserie și cerind ca să fiu servit mi s-a pus condiția dezbrăcării imediate. Dar încă de la intrare m-a surprins «plăcut» cînd am văzut că în Braserie unii clienți sînt serviți «îmbrăcați» iar alții numai «dezbrăcați». Cînd am cerut condica mi s-a condiționat aducerea ei de consumarea unui coniac mic. Servire preferențială?

ss indescifrabil

MĂSURI LUATE

A fost dezbrăcată toată lumea. Mai puțin tovarășa Berciu care n-a vrut! S-a dat coniac la discreție. Era ziua tov. Hruzuzache.

Resp.

AL MONCIU-SUDINSKI ■

ION DOGAR MARINESCU



CORNEL UDREA ■

recăpătîndu-și vederea după 57 de ani, ioan băcioiu din breaza de sus a cerut o oglindă. apoi s-a mirat: tare am mai îmbătrînit!

(Urmare din pag. 1)

Ridică din umeri. S-a descurcat. Și-a tăiat un baston dintr-un copac și a deprins drumurile de fiecare zi ale vieții. Prin comună îi era mai ușor, îl mai ajutau oamenii, cu vremea nu i-a mai fost greu nici spre pădure, unde se ducea după lemnișoare. Pipăiam după ele, zice, le găseam și ajunsesem să le știu și după fel, mîngîindu-le cu buricele degetelor. Cu drumul a fost mai greu, dar pînă la urmă l-a biruit. L-a învățat după iarbă și și-a numărat pașii pînă în poiană. Într-o vreme, continuă, cred că știam copacii și după paserile ce cîntau în ei. Vara mai ales, n-aveam nici o piedică la mers, puteam chiar să și alerg. Altfel, l-au ajutat nepoții și vecinii. Nu i-a ars de înșurătoare, dar i-a ars de viață, viața fiind pentru dînsul, chiar așa chinută cum i-a fost dat s-o trăiască, mai mult o plăcere decît o obligație.

A bijbiit prin lume, dar n-a dezarmat. L-au mai ajutat nepoții, a mai vîndut o prună din pomii livezii, pe care este gata să-i descrie cu lux de amănunte, a intrat, rareori, și la bufet, să bea o bere. Și-a făcut singur mîncare și s-a apropiat de oameni, cum zice, mai mult cu mîinile și cu picioarele, găsindu-i mai mult buni decît răi. Ajutorul social primit de la stat l-a scos adesea din nevoi, dar cel mai mult și mai mult a găsit înțelegere la un nepot, Nuțu, care lucrează ca electrician la o fabrică din Comarnic.

Cum arată nepotul acesta?, îl întreb.
Îmi răspunde cu un zîmbet durut. Nu știe cum arată, de ani de zile asta e dorința sa cea mai mare: să vadă fața unui om. Pe Nuțu l-a ținut în brațe cînd era mic, l-a legănat, vrea să creadă că e alb la chip și frumos, dar de văzut nu l-a văzut. În toți anii aceștia, continuă, a văzut numai în vis, lucru posibil, întărește conferențiarul Olteanu, căci acci-

Ioan Băcioiu din Breaza de Sus.



dentul l-a găsit cu vederea formată, lăsindu-i măcar dreptul la amintiri vizuale. A visat mai ales nunți, petreceri mari la care a dansat de-a rupt pămîntul, mereu cu aceeași față, zveltă și blondă. Numai în vis a dansat Ioan Băcioiu din Breaza de Sus, în realitate n-a dansat niciodată.

Îl las pentru o clipă pe uncheșul din Breaza și mă întorc spre doctorul Olteanu, ale cărui mîini binecuvîntate și a cărui măiestrie profesională, recunoscută de mult pe toate meridianele globului, au redat vederea a mii și de suferinzi. Orbi din naștere, aflați astăzi în producție. Oameni care n-au văzut

cu anii, Oprea Scrieciu din Piscul Vechi, județul Dolj, de exemplu, a rămas orb în timpul războiului, dar care acum se vîntură prin lume fără bastonul alb. Operații mai dificile sau mai simple, unicate în oftalmologia mondială, transplanturi lamelare totale, la care nu se încumetă nici măcar școlile medicale cu veche tradiție.

Pentru remarcabilul profesionist care este conferențiarul Mircea Olteanu, cazul lui Ioan Băcioiu n-a fost din seria celor foarte grele. Distingînd lumina și putînd s-o proiecteze, țărănul din Breaza i-a părut medicului drept un bolnav ce poate fi recuperat. Diagnosticul lui n-a fost simplu, leucom corneean total, vascularizat, degenerescență calcară centrală a corneei, după infecții repetate, intervenția chirurgicală, efectuată sub microscop, n-a fost simplă, dar nici n-a fost, cum spune conferențiarul, un capăt de țară. Nu mi-e greu să înțeleg că omul din fața mea nu joacă modestia, ci chiar o trăiește, dînsul umblă de mult cu alte unități de măsură, iar minunile, căci nouă, oamenilor de rînd, ni se pare, nu-i așa, o minune să redai vederea unui orb după treizeci sau patruzeci de ani de întuneric, i se arată intrate în firea lucrurilor.

Va vedea Ioan Băcioiu?, întreb.

Va vedea, mi se răspunde, dar deocamdată numai pe jumătate.

Numai pe jumătate?!
Exact, continuă conferențiarul Olteanu.

Singura sa șansă a fost transplantul, căci

opacitatea centrală mergea la el pînă la fund. Pe vechea corneă nu simțea nimic. L-am pus una nouă. Urmează acum să-i facem o ireductomie optică, o nouă pupilă, excenetrică, acolo unde corneea se va păstra cel mai clar. Mai avem de lucrat, dar vederea i se va consolida treptat și cred că o vom scoate pînă aproape de sută la sută.

Mă reintorc către Ioan Băcioiu. Urmează să i se scoată bandajul și medicii îl asigură că va vedea. Nu crede. După atîta amar, zice, nu poate fi totul așa de simplu. Conferențiarul Olteanu zîmbește, în vreme ce doctorul Fane Boieraș, unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai șefului secției, desprinde bandajul de pe ochiul operat.

Uncheșul clipește.

Vezi?, e întrebat.

Știu eu?!, răspunde cu voce tremurătoare.

Cîte degete sînt aici?

Două.

Dar aici?

Cred că unul.

Crezi sau ești sigur?

Sînt sigur.

Apoi Ioan Băcioiu din Breaza de Sus, care n-a văzut de 57 de ani, cere o oglindă. O duce în dreptul ochiului drept și o coboară. O ridică din nou. Ptiu, se miră, tare am mai îmbătrînit.

Din ochiul recuperat coboară încet, strecurîndu-se printre șanțurile obrazului, o lacrimă. De mirare și recunoștință.

Fotografii de GH. AMUZA ■

Conferențiarul Mircea Olteanu: «astăzi nu se mai poate opera pe ochi decît în echipă. Reușitele mele se datorează și capacității unor distinși colegi, medicii Moraru, Boieraș, Cupșa, Bucur, Pop, Cirstoce, Gheorghioiu sau Dumitrache». Iată-i adunați în curtea Spitalului militar, lingă statuia lui Carol Davilla, realizată de geniul lui Brăncuși.





CIVILIZAȚIA OCHIULUI

formele fug din matca lor știută ca să ia o altă înfățișare

Privind tablourile lui George Ștefănescu și, mai apoi, rememorându-le înțelesurile, pictura lui mi-a adus aminte de o lungă plimbare într-o zi de duminică, dintr-un oraș uitat, stăpînit de un anotimp fericit, unde luminile după-amiezilor îmbogățesc ființele și lucrurile cu valori cromatice neașteptate, mutîndu-le din realitatea lor imediată într-un ceas al aparențelor presupuse. Dar dacă formele fug din matca lor

știută, ca să ia o altă înfățișare pe care lumina le-o aduce și umbra le-o dorește, ori de lucrurile există în ipostaze cromatice impuse, ele nu părăsesc niciodată teritoriul realului, pentru că totdeauna există o referință pe care ochiul o captează ca pe un semnal al recunoașterii. George Ștefănescu nu cultivă descrierea imitativă, nu este un apostol al asemănării care rostește povestea unei flori sau a unui peisaj sub influențele ca-

nonice ale verosimilului. Purtînd lumea pe lentilele cristalinelor și înțelesurile ei în suflet pictorul o evocă apelînd la semnele ei, evoluînd spre o încifrare a imaginii, obligînd astfel privitorul să participe la acel proces al decodării care rispește misterul și clarifică intențiile artistului. Și să descifreze povestea. Pentru că fiecare tablou însumează în limitele ecranului său un eveniment, fie că e vorba de clipa unei flori, de spectacolul vegetal al unei păduri, de răgazul unui călăreț, de sentimentul unei sărbători, sau de multe alte momente ale unor trăiri afective consumate în combustioni active.

Toate aceste evenimente sînt exteriorizate prin culoare și mai puțin prin desen.

Roșul, verdele, galbenul mai ales — culori care domină — în starea lor tonală pură sau valorate savant, sînt investite cu construcția imaginii. Și ele o impun privitorului nu prin sonoritățile lor temperate, ci prin grandilocvența incandescenței lor care tinde să fixeze imaginea în memorie. De aceea uneori îmi vine să cred că George Ștefănescu nu pictează cu tot dinadinsul flori sau păduri, peisaje sau odalisce, călăreți sau momente sărbătorești, ci echivalentele feerice ale acestora.

CORNEL BOZBICI ■
Reproducere color de
V. MĂNECAN ■